

FOSSEKALLEN

MEDDELELSESBLAD FOR NVE

Sluttfest for Bjarne Jensen - Sjå side 17, Norddalen

NR. 4 AUGUST 1971 18. ÅRGANG

FOSSEKALLEN

Utgjeve av:

Hovedstyret for vassdrags-
og elektrisitetsvesenet.

Kjem ut 6 gonger i året.

Opplag 4500.

Dei synspunkt som kjem fram i artiklar og
innlegg står for forfattaren si rekning
og treng ikkje representera hovedstyret
eller bladstyret sitt syn.

REDAKTØR: SIGURD NESDAL

BLADSTYRE:

FOR HOVEDSTYRET:

Konsulent Ole Dyrdal

FOR STATSTJENESTEMANNSKARTELLET:

Maskinmesterassistent Ivar H. Sørensen

Konsulent Arne T. Akselsen

FOR STATSTJENESTEMANNSFORBUNDET:

Fullmektig Britt Sunde Foss

FOR EMBETSMENNENES LANDSFORBUND

OG DEN NORSKE INGENIØRFORENING:

Overingeniør Øystein Aars

FOR NORGES INGENIØRORGANISASJON (NITO):

Avdelingsingeniør Olaf Abildgaard

REDAKTØREN:

Telefon 46 98 00 - Adresse: Middelthunsgt. 29 - Oslo 3

Verneplan

INNHOLD

	SIDE
Verneplan	2
Vassdrag som bør untas ..	3
Tilleggsbevilgning mot vannforurensning	4
Intervjuet	5
Forskningsprogram for ren- sing av avløpsvann	6
Hans Bjaaland in memoriam	7
Pålsbuminner	8
Fossekallen i Skjomen	10
Godt fiske i Surna	20
Informasjon og samarbeid ..	21
Stortingsbehandling om energiforsyning	22
NVE's personale	24
Anleggs-slusk — hankjønn	24

Det er ikke noe godt ord, det er likesom det dreier seg om å forsvare vassdragene mot noen slags skadevirksomhet som enkelte driver, og det er ikke rett. «Naturressurser kan utnyttes på en rekke forskjellige måter som tjener samfunnsgagnlige formål, men ingen av dem bør gis ubetinget prioritett», skrev departementet i Stortingsmelding nr. 26 for 1968—69, og industrikomiteen i Stortinget sluttet seg til. Vassdragene, som uttalelsen var myntet på, kan brukes til gagn for kraftproduksjon, for fiske, for ferdsel, for mye annet, og for «ingen ting», for rett og slett å ha, som del av natur og landskap, som kilde til opplevelse i dag og i morgen. Noe av dette kan gå om hverandre, noe må holdes fra hverandre. Hvordan skal de enkelte vassdrag disponeres, for at det hele skal bli til mest mulig gagn og glede for alle? Det er det som er spørsmålet, og det kan nok aldri få et svar som er «riktig», som er til lags for alle og står fast for alle tider.

I siste møte før sommeren, og i siste møte i dette hovedstyres funksjonstid, fikk NVE's hovedstyre ferdig sitt forslag til plan for hvilke vassdrag i landet som bør unntas for kraftutbygging, i første omgang for 10 år, og senere kanskje for alltid. Allerede i forveien hadde saken fått navnet «verneplanen», og får nok beholde det. Det er kort og greit, og forhåpentlig kommer ikke sakens innhold bort bak navnet.

I avisene er det gjort et stort

nummer av at hovedstyret amputerte Sperstadutvalgets plan, oppkastet seg selv til hoveddaktør og relegate Sperstad-rapporten til plassen som et skarve bilag til hovedstyrets innstilling. Forholdet er at det var hovedstyret som av industridepartemenet ble bedt om å utarbeide en slik plan, etter at Stortinget i 1969 hadde debattert Gabrielsen-komééns innstilling. Kommunaldepartementet tok også et initiativ for å hjelpe til med saken, få igang registrering og innsamling av materiale, og få igang prioritering av vassdragene etter deres betydning for naturvitenskap, naturvern og friluftsliv. Og så ble dette da ordnet slik av vassdragsdirektøren, som etter instruksen forbereder saker av denne art for hovedstyret, fikk til hjelp et kontaktutvalg med en representant for hver av de store hovedinteressene. Fagsjef Wessel representerte kraftutbyggingen. At naturvern m. v. fikk klart flertall i gruppen, lå i sakens natur. Det var kontakt, informasjon og drøftelse man skulle ha. At ikke utvalget ble enda større, skyldtes rent praktiske hensyn, og det var hele tiden forutsetningen at hver representant skulle ha kontakt bakover i «sin» sektor, samt at intet i drøftelsene her skulle binde noen institusjon eller organisasjon når de senere ville ta stilling til hovedstyrets plan.

Kontaktutvalget gjorde et stort, effektivt og raskt arbeid, selv om det tok litt tid å komme igang. En samlet rapport forelå ved nyttår 1970—71, knapt halvannet år etter starten. Det er ikke riktig å snakke om «innstilling», og om flertall og mindretall i utvalget.

(Framhald neste side)

Plan for vassdrag som bør unntas fra utbygging

(Pressemelding fra Hovedstyret).

Hovedstyret for NVE har 24. juni 1971 avgitt innstilling om vassdrag som ut fra frilufts-, natur- og miljøverninteresser bør unntas fra utbygging. Hovedstyrets forslag omfatter vassdrag, med en beregnet kraftproduksjonsevne på 15 milliarder kWh årlig, eller ca. ½ av den gjenværende økonomisk nyttbare vannkraft i landet.

Hovedstyret har ved gjennomgåelsen av vassdragene for en stor del bugget på det forarbeid som er gjort av det såkalte Sperstad-utvalget, det kontaktutvalg som ble nedsatt i 1969 med vassdragsdirektør Sperstad som formann, og med offentlige organer for naturvern, friluftsliv og vitenskap representert, og som leverte en omfattende rapport i desember 1970. På en del vesentlige punkter har Hovedstyret ikke kunnet følge de ønsker som ble fremsatt av naturvernrepresentantene i utvalget. Det gjelder Kinso-, Veig-, Eidfjord-, Sima- og Osa-vassdragene i Hardanger, vassdragene nord og vest for Jotunheimen, Saltfjellområdet og Altavassdraget, hvor Hovedstyrets flertall ikke har kunnet rá til at spørsmålet om utbygging blir utsatt. Flertallet, generaldirektøren og medlemmene Benum, Ingvaldsen, Jacobsen og Selvik mener at spørsmålet om utbygging i disse områdene, og omfanget av en utbygging, må bli avgjort gjennom vanlig konsesjonsbehandling så snart planen er tilstrekkelig utredet. Mindretallet Haukeland, foreslår at alle disse vassdragene blir unntatt fra utbygging i 10 år, bortsett fra Osa- og Simavassdragene

som utgjør en del av Eidfjord Nord. Hva Jotunheimen angår, går hele Hovedstyret inn for at Visa samt Gjende og øvre del av Sjoa, ovenfor Hindsæter, skal unntas fra utbygging. Generaldirektøren går også inn for å unnta resten av Sjoa.

Når det gjelder vassdrag forøvrig, er Hovedstyrets liste stort sett den samme som Sperstad-utvalgets. I Gaulara, Målselvvassdraget og Reisavassdraget har Hovedstyret foreslått unntak fra utbygging på visse vilkår. Vassdrag hvor Hovedstyret ikke har kunnet foreslå unntak er bl. a. Steinslandvassdraget (Stølsheimen), og Årøy-vassdraget i Sogn. Hovedstyret har også tatt med i sitt forslag noen vassdrag som ikke var behandlet av kontaktutvalget.

Når det gjelder gjennomføringen av planen, er Hovedstyret i likhet med Sperstadutvalget kommet til at den kan skje ved en bestemmelse om at det for en 10-årsperiode fremover ikke fremmes noen tilråding om konsekjon for de vassdrag som planen omfatter. Av dette følger ikke at den plan som fremlegges er uforpliktende utover de 10 år, men bare at det innen den tid må foretas en ny vurdering på et forutsetningsvis bedre grunnlag enn i dag. Hovedstyret forutsetter at en om 10 år vil ha et bedre konkret utredningsmateriale både om kraftutbyggingsinteressene og verneinteressene og — ikke mindre viktig — en bedre oversikt over vannkraftsutbyggingsens rolle i samfunnsøkonomien, og

over positive og negative sider ved andre former for kraftproduksjon.

I kommentarene til sitt forslag har Hovedstyret pekt på det som var sagt i Stortingsmeldingen om Gabrielsen-komiteéens innstilling, og tiltrådt av industrikomiteén, om at naturressurser kan utnyttes på en rekke forskjellige måter som tjener samfunnsgagnlige formål, men at ingen av dem kan gi ubetinget prioritet. Etter Hovedstyrets syn er det intet mål på en verneplans kvalitet hvor meget en av disse utnyttelsesmåter, f. eks. kraftutbygging, er blitt hindret. Målet på kvalitet må tvertimot være i hvilken grad en kan makte å tilgodese de forskjellige samfunnsgagnlige formål side om side.

Hovedstyrets innstilling følges av et kart som viser hvilke områder av skog- eller fjell-karakter som vil forblive uberørt eller ubetydelig berørt av utbygging, dersom forslagene i innstillingen blir fulgt. Det pekes i den forbindelse på at selve nedbørsmrådene til de vassdrag som bygges ut, og som vanligvis oppgis som «utnyttet», i virkeligheten blir liggende uberørt, ovenfor magasiner og intak. Det er vannet fra dem som blir nyttet, i vassdraget videre nedover. Der hvor flere vassdrag støter opp mot hverandre, utgjør disse nedbørsmrådene meget betydelige sammenhengende områder, som også inneholder en rikdom av vann og småvassdrag. Dette er det kartet er ment å vise, og der er også vist hvilke områder som ellers går bort til veier, tettbebyggelser og gårdsbruk.

Verneplan

(Framhald fra foreg. side)

På mange punkter, faktisk de fleste, har alle medlemmene kommet til et felles syn, men på andre, deriblant en del av de største og viktigste divergerer de, mer eller mindre, og da er det klart helt fra utgangspunktet at naturvernrepresentantene har «flertall». Det er imidlertid ikke det som er spørsmålet, men hva de har å grunne sitt syn på.

Hovedstyret var alt igang med sin behandling før rapporten forelå komplett, og kunne altså legge sin innstilling på bordet et halvt år senere, etter å ha behandlet den i 14 møter. For de største problemkompleksene, Eidfjord, Jotunheimen, Saltfjellet, Alta, har hovedstyrets flertall ikke funnet det for-

svarlig å ta ti års tenkepause. Men det betyr ikke at disse blir revet ut av «helhetsvurderingen», som alle vel er for, og heller ikke at hovedstyret vil dømme dem til utbygging og rasering. Det hovedstyret vil, er at vurderingen må skje så snart man har materiale til det, og selvagt i et slikt helhetsperspektiv som man kan makte. En del av dette perspektiv er også den disponering som er gjort for andre vassdrag, dels gjennom tidligere avgjorte konsesjoner, dels gjennom verneplanen nå.

Jeg er blitt mere optimist i disse sakene, jo mere jeg har arbeidet med dem. Ikke så at man trøstig kan si at vi har natur nok, men vi har meget, meget som ingen kraftutbygging vil ta. Bare den da ikke blir tatt av andre sider ved velstandssamfunnets aktivitet. Hytter, veier, fly. Gudskjelov er det arbeid igang med plan for de

sidene også. Jeg tenker særlig på plan-samarbeidet mellom kommunene omkring Hardangervidda, og ønsker at eksemplet må bli fulgt. Ikke minst krysser jeg mine fingre for Aurlandsdalen. Med varsomhet i disponeringen forøvrig, skal man få se at kraftutbygningen ikke har fratatt dalen meget av det den før hadde å by.

Noen dager etter hovedstyrets forslag om verneplan, kom røksskaderådets avslag på konsesjon for et oljekraftverk i ytre Oslofjord. Kjernekraftverkene er vi ikke kommet til. «Men kraft vil alle ha», skrev en Oslo-avis som overskrift på lederplass.

Så striden om hvordan det best skal gjøres, vil nok gå videre. Og det er neppe til å unngå at mange som mislikter låten, fortsatt vil skyte på pianistene.

Vidkunn Hveding.

TILLEGSBEVILGNING TIL ARBEIDET MED LOV OM VERN MOT VANNFORURENSNING

AV DIR. T. MOE

Den nye loven om vern mot vannforurensing trådte i kraft 1. januar 1971. Den forutsetter et distriktsapparat for tilsyn og kontroll og en styrking av det sentrale apparat i NVE. Det ble i 1970 gitt en tilleggsbevilgning til opprettelse av 4 nye stillinger ved NVE's hovedkontor med sikte på å forberede gjennomføringen av loven.

For 1971 er det nå gitt tilleggsbevilgning til ytterligere 12 stillinger, hvorav 6 vil bli knyttet til tilsynsapparatet som skal etableres. Tilleggsbevilgningen som samlet er på 1,5 millioner kroner dekker også økte kontor, reise- og undersøkelsesutgifter.

Landet vil bli delt inn i 5 tilsynsdistrikter: to Østlandsdistrikter, et Sør- og Vestlandsdistrikt (fra og med Aust-Agder til Sognefjorden), et Vestlands- og Trøndelagsdistrikt (fra Sognefjorden til grensen mot Nordland) og et Nord-Norge distrikt omfattende de tre nordligste fylker. Industrikomitéen pekte dog i sin innstilling på at 5 tilsynskontorer sannsynligvis er for lite og ba departementet om å vurdere spørsmålet om opprettelse av ytterligere et distrikt for Vestlandet og deling av Nord-Norge distriket.

Om plasseringen av distriktskontorene har ulike syn gjort seg gjeldende. NVE hadde foreslått de to Østlandskontorene lagt i Oslo, Sør- og Vestlandskontoret i Stavanger, kontoret for nordre del av Vestlandet og Trøndelag til Trondheim og Nord-Norge kontoret til Tromsø, idet vekten ble lagt på hensynet til hvor i distrikten de største forurensningsproblemer ligger, til kommunikasjonsmessige forhold og til lett kontakt med andre etater og institusjoner som arbeider på tilgrensende felt, f. eks. forskingsinstitusjoner og utbyggingsavdelingene i fylkene.

Industridepartementet trakk i proposisjonen (januar 1971) fram de distriktpolitiske hensyn og foreslo kontorene plassert henholdsvis i Hamar og Tønsberg (for de to Østlandsdistrikten), Mandal, Namsos og Narvik. Stedsværet ble imidlertid før saken kom til behandling i Stortinget gjen-

stand for kritikk, og departementet endret etter revurdering av saken forslaget når det gjaldt plasseringen av de 3 kontorene utenom Østlandsdistrikten. Departementets forslag i brev til Industrikomitéen av april 1971 ble for disse Bergen, Trondheim og Tromsø.

I komiteinnstillingen ble Stein-kjer enstemmig foreslått istedenfor Trondheim og det var mindretalsforslag om Skien istedenfor Tønsberg og Narvik istedenfor Tromsø. Komitéen ønsket heller ikke Bergen som kontorsted. Et flertall foreslo her Stavanger, mens et mindretall holdt på Mandal. Hamar var det ingen dissens om.

Ved avstemningen ble resultatet Hamar, Tønsberg (64 stemmer mot 60 for Skien) Stavanger (73 mot 51 for Mandal), Steinkjer og Tromsø (63 mot 61 for Narvik). At valget av kontorsteder var vanskelig og at de hensyn og principper m. v. som skulle varetas var mange, viser disse små utdrag fra debatten:

Thorbjørn Berntsen (ordfører for saken): «— — Som jeg har redegjort for, har komitéen for sitt vedkommende lagt sterkt vekt på at det her må innledes et nært samarbeid med lokale plan- og utbyggingsmyndigheter. Et flertall har iallfall ment at vi må forsøke å lokalisere disse kontorene til steder der det er plan- og utbyggingsmyndigheter. — —»

Toralf Westermoen: «— — Mandal har ikke noe utbyggingskontor, men byen ligger bare 42 km fra Kristiansand, som har det. Det er bare et spørsmål når grensen mellom disse to byene blir vanskelig å finne. Det er ikke rett å argumentere med at når stortsetr i et fylke — som Kristiansand i Vest-Agder — har fått planleggings- og utbyggingskontorer, må også alle andre støtte-tiltak legges til samme sted. — — Og selv om fire, fem stillinger fra eller til i en by naturligvis ikke er avgjørende, kan de være en stimulans for en liten by. — —»

Aslak Versto: «— — for distrikt 2 går halvdelen av komitéen — — inn for at tilsynskonto-

ret skal leggast til Skien — —. Eg trur at Skien her peikar seg ut. Her har ein fylkets utbyggingsavdeling, og ein annan viktig ting er at her har ein og eit av dei distrikta i heile Noregs land som har det største problemet når det gjeld forurensing av både luft og vatn. — —»

Rolf Hellem: «— — Vi kan heller ikke se bort fra at Narvik ligger i det område som har den største utflyttingstakt i Nord-Norge, mens Tromsø som sagt er et pressområde. — —»

Asbjørn Lillås: «— — De som har gått inn for Skien, har presentert problemet i Skiensfjorden og Frierfjorden som det vanskeligste. Det er vanskelig, men sett under ett er vel Oslofjorden problem nr. 1 — — —»

Teddy Dyring: «Bare for ordens skyld: Det ligger vel ikke noen synderlig stor distriktsutbyggingseffekt i de kontorene vi nå skal opprette. — —»

Erling Engan: «— — uenig med min partikollega herr Dyring. Alle monner drar. — —»

Teddy Dyring: «— — Det er vannvern det her er snakk om. Jeg synes det er sørgefullt å høre hvorledes distriktsutbygging har degenerert til å bli et spørsmål om man skal legge fem stillinger til en by av Mandals størrelse eller av Stavangers størrelse. — —»

Thorbjørn Berntsen: «Jeg bad tynt om ordet fordi jeg i egenskap av saksordfører og dessuten som representant for Oslo ble litt provosert. Vi har her forsøkt å vise storsinn, i og med at vi fant, ut fra forskjellige vurderinger, å kunne frafalle Vassdragsvesenets opprinnelige forslag om å legge tilsynskontorene ikke bare for distrikt I, men også for distrikt II til Oslo, hvor nettopp begrunnelsen var at det er i pressområdene vi har forurensingene og det er der de må angripes, og så opplever vi da — iallfall jeg — at distriktsrepresentantene begynner å «bite krybber.» Det var ikke hyggelig.

Bent Røiseland: «Eg fekk nesten inntrykk av på formannen, herr Dyring, at det ikkje kunne arbeidast effektivt i Mandal på

dette området. Eg vil no tillate meg å seie at eg har eit noko anna syn, — — —.»

Halfdan Hegtun: «— — legger jeg for min del avgjørende vekt på at vi snarest mulig bør komme fram til — — — at det blir tilsynskontor i alle fylker i tilknytning til utbyggingsavdelingene. — — Så selv om det skjærer meg i hjertet å gå mot herr Røiseland og havne på herr Dyrings side i spørsmålet om Mandal eller Stav-

anger er jeg nødt til å gjøre det denne gang. Jeg skal love at det ikke skal bli så ofte. — — »

Oppbyggingen av tilsynsapararet og gjennomføring av de utvidelser i NVE som blir nødvendige vil måtte foregå over flere år og noen fast tempoplan er ikke vedtatt.

I NVE's brev om tilleggsbevilninga for 1971 var det skissert en slik utvikling av stillingstallet:

	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Sentralt:						
Overingeniør I	1	3	4	4	4	4
Overingeniør II	4	6	8	10	10	10
Avdelingsingeniør I/II	8	10	12	14	14	14
Konstruktør	1	1	1	2	2	2
Kontorassistent	—	1	2	3	5	5
Distriktstilsyn:						
Overingeniør I	—	—	—	—	5	5
Overingeniør II	—	2*)	5	5	5	5
Avdelingsingeniør I/II	—	3*)	5	10	10	10
Kontorassistent	—	—	5/2	5	5	5
Sum	14	26	37+5/2	53	60	60

*) Ansatte i disse stillinger vil i 1971 tjene stegjøre ved Hovedkontoret for opplæring og innføring i saksområdet.

Industrikomiteen har i sin innstilling om tilleggsbevilninga for 1971 forutsatt at den endelige organisering av et vassdragstilsyn blir vurdert på nytt i forbindelse

med vurderingen av departementsordningen.

En del av de nye stillinger er allerede besatt.

INTERVJUET

Redaktøren har denne gongen vore hjå direktørane og kome med spørsmål om det er noko nytt i etaten. T. Moe fortalte om kontorplassen og om omorganiseringssaka.

Som generaldirektøren opplyste om i desember 1970 (Fossekallen nr. 6 for 1970) hadde daværende industriminister Rostoft gitt til kjenne at han ville foreslå statskraftverkene skilt ut fra NVE, og at departementet ville nedsette en komité til å forberede forslaget. Da skiftet i Regjeringen fant sted i mars 1971 var det imidlertid ikke tatt noe standpunkt til komitéoppnevning, og saken er senere ikke tatt opp. Det henger nok sammen med at den nye regjeringen arbeider med spørsmålene om endringer i departementsinndelin-

gen og bebuder forslag om dette med det første. Enkelte av de spørsmål som drøftes i denne forbindelse, bl. a. om opprettelse av et departement for ressurs- og miljøsaker, vil også berøre NVE's arbeidsområder. En må regne med at NVE's organisasjon vil måtte gjennomgås når departementsinndelingen er fastlagt. Når det spesielt gjelder statskraftverkenes organisasjonsmessige stilling har en merket seg statsråd Lied's uttalelse under debatten i Stortinget 27. mai 1971 av St.melding nr. 97 om Energiforsyningen i Norge: «Statskraftverkene vil måtte danne kjernen i et vel utbygd og samordnet forsyningssystem. Teknisk, økonomisk og personellmessig må statskraftverkene styrkes og bygges ut slik at organisasj-

nen kan fylle denne oppgave på en tilfredsstillende måte, og til enhver tid være rede til å ta opp de nye utfordringer som utviklingen fører med seg. På denne måten vil man kunne skape grunnlaget for etableringen av et offentlig selskap, som er brakt på bane i innstillingen. Det siste er et spørsmål departementet vil komme tilbake til etter grundig vurdering.»

Kontorlokaleforholdene for NVE i Oslo.

De kontorlokalene NVE har disponert i kontorbygningen i Middelthunsgr. 29 siden 1964 er nå utnyttet maksimalt. Personaltalet ved utgangen av året ventes å bli ca. 580 og det er mer enn vi har plass til. Vi har sett oss om etter muligheter for å dekke opp behovet og bl. a. søkte vi i fjor om tillatelse til påbygging av østfløyen i 2 etasjer. Det har vi fått avslag på, et avslag som foruten i arkitektoniske hensyn vesentlig er begrunnet i parkeringsforholdene. Etter at kontorforholdene var drøftet med Industridepartementet og med Norsk Polarinstitutt som fra 1964 har disponert vel 2000 kvm golvflate i Middelthunsgr. 29, har departementet i proposisjon til Stortinget i mai i år foreslått at Polarinstituttet får leie lokaler i nybygg ved Fornebu og at NVE får overta instituttets kontorer i Middelthunsgr. 29.

Stortinget har i juni sluttet seg til forslaget.

Dette er selvsagt en gunstig løsning for NVE idet vi unngår en uhensiktmessig oppdeling av etaten med tungvint intern kommunikasjon m. v. Utvidelsen av kontorlokalene gir oss et pusterrrom som vi håper også vil gi tid til avklaring av de omorganiseringsspørsmål som har vært fremme i de senere år.

Polarinstituttet vil fraflytte i høst, og de lokaler som frigjøres vil kunne tas i bruk uten vesentlige ominnredningsarbeider.

NYTT PATENT

I «Ingenørnytt» står i siste nr. om eit nytt patent som Reimer Berg har teke. Oppfinninga har han kalla «knusventil», og det er ein ny omløps- og tappeventil for kraftverk. Den første av desse ventilane er no montert i Skjomen.

Resursutvalgets innstilling nr. 1

Forskningsprogram for rensing av avløpsvann

Ressursutvalget la i mars 1969 fram sin første innstilling «Forskningsprogram for rensing av avløpsvann». I innstillingen er det foreslått et program for forsknings- og utviklingsarbeid innen vannforeurensningssektoren som skal gjennomføres i løpet av en 6-årsperiode fra og med 1970. Kostnadene for gjennomføringen av programmet er beregnet til om lag 30 millioner kroner.

I henhold til Ressursutvalgets innstilling nr. 1 er det både i 1970 og 1971 bevilget 5 millioner kroner til forskning vedrørende rensing og transport av avløpsvann. Industridepartementet har oppnevnt en prosjektkomite som skal vurdere og prioritere prosjekter og være sakkynlig organ for departementet. Komitéen består av 7 medlemmer fra henholdsvis Industridepartementet ved byråsjef L. Sæther, Kommunal- og arbeidsdepartementet ved ekspedisjonssjef T. Skrindo, Landbruksdepartementet ved dosent B. Rognerud, Sosialdepartementet ved overlege F. Mellbye, Vassdragsvesenet ved generaldirektør V. Hveding (komitéens formann), Hovedkomitéen for Norsk forskning ved forskningssjef H. Dahl og Norges Teknisk-Naturvitenskapelige forskningsråd (NTNF) ved teknisk rådmann A. Getz. Sekretær for komitéen er undertegnede.

Programmet skal primært tjene offentlige myndigheters interesse i arbeidet med vern mot vannforeuring. Hovedvekten vil bli lagt på forsknings- og utviklingsarbeid som kan gi praktiske resultater på kort sikt. Komitéen har karakterisert programmet som en opprustning til kamp mot vannforeuring. Det er derfor viktig å trekke flest mulig som arbeider innen vannforerensingssektoren aktivt med i arbeidet. Foruten de aktuelle forskningsinstitusjoner kan her nevnes: Norsk kommunalteknisk forening (NKF), fylkesingeniører, kommuneingeniører, konsulenter, entreprenører, industriens bransjeinstitutter m. fl.

Prosjektkomiteen har knyttet til seg 6 kontaktmenn som ut fra den erfaring de har samt diskusjoner med andre fagfolk m. v., skal forsøke å skaffe seg oversikt over hvilke forskningsprosjekter det bør sattes på innenfor de forskjellige sektorene. Når prosjektene kommer i gang, skal kontaktmennene følge opp arbeidet og være hovedansvarlig overfor komitéen for at dette blir gjennomført som forutsatt. Kontaktmennene og deres ansvarsområde er følgende:

1. Avløpsvannets sammensetning og mengde — Overing, Bergmann-Paulsen, Vassdragsvesenet.
2. Rensing av avløpsvann, stabilisering og avvanning av slam — Avdelingssjef Simensen, Norsk institutt for vannforskning.
3. Bruk av terrestriske resipienter for slam og forurenset avløpsvann — Dosent Rognerud, Norges landbrukshøgskole.
4. Transportsystemer — Dosent Bøyum, Norges tekniske høgskole.
5. Utslipp av forurenset vann i resipient — Siviling, Liseth, Norsk institutt for vannforskning.
6. Industriens avløpsproblemer — Avdelingssjef Sverdrup, Norges industriforbund.

Kontaktmennene skal ikke ved hjelp av den institusjon eller det institutt de er ansatt ved utføre hovedtyngden av forskningsoppgavene, men de skal være et koordinerende ledd mellom de som skal utføre oppdragene og komitéen. De som har forslag til forsknings- og utviklingsoppgaver bør henvende seg til vedkommende kontaktmann eller til komitéens sekretær.

Under et større møte med brukerne 16. desember 1970 gjorde prosjektkomiteen og dens kontaktmenn rede for hvordan arbeidet med forskningsprogrammet er tenkt lagt opp. Bortsett fra at flere av representantene for brukerinteressene etterlyste resipientundersøkelser, kom det ikke fram vesentlige innvendinger mot opplegget. Det ble for øvrig sagt klart ifra at rene resipientundersøkelser ligger utenfor rammen av bevilgningen i henhold til Ressursutvalgets innstilling nr. 1 som er nevnt som et skippertak for å komme fram til tekniske løsninger for å redusere utslippenes av forurenset avløpsvann. For resipientundersøkelser ble det henvist til den bevilning Hovedstyret for NVE disponerer og som i 1970 utgjorde kr. 500 000.00.

På siste møte i prosjektkomiteen 20. januar i år ble det fattet vedtak om å gå inn for 7 framlagte forskningsprosjekter, og komitéens innstilling om tildeling av kr. 1 437 000.00 til disse prosjektene er oversendt Industridepartementet.

Nye møter i komitéen vil bli holdt etter hvert som det er behov for å ta stilling til nye prosjekter.

John Hatling.

Uhell.

— Her eg fortalt deg om uhellet foreldra mine hadde i Sogn?

— Nei, eg trudde du var sunnfjording.

Meir skotsk.

Skotten finn ei fluga i øglaset, drikk likevel opp det meste og ropar så på kelnaren som får ei overhaling. Kelnaren bed om orsaking og kjem snøgt med eit nytt glas.

Ein annan skotte sit ved grannebordet. Han bøyjer seg fram og spør: Kan eg få låna fluga når du er ferdig med henne?

Problem der og —

ATOMKRAFT OLIESITUATIONEN

Kraftimport's planlagte luftledning, der projekteres af NESA med 45 meter høje master fra Ellekilde Hage på Nordsjællandskysten til et sted mellem Helsingør og Græsted og herfra sydpå til Edelgave syd for Veksø, har vært debat i den sidste tid. Fra flere sider er yret ønske om en ændring af projektet fra luftledninger til jordkabler.

— Er de tekniske muligheder for en sådan løsning til stede, og hvad vil konsekvensen blive, hvis man måtte opgive masteplanen?

— Jeg kan sige det på den måde, at det nordiske elsam arbejde står og falder med masteprojekter og luftledninger, udfaler direktør Carl Andersen. Der tales naturligvis meget om masterne, for det er noget man ikke vil kunne undgå at se, og at der er nogle mennesker som ikke kan lide masterne, er da helt indlysende. Men enhver medalje har som bekendt en bagside. Hvis vi vil have de bekvemmeligheder, som følger med en god, sikker og billig elforsyning, undgår vi ikke den anden side af medaljen, nemlig ulempene. Vi bliver nødt til at have kraftværker og vi må overføre elektriciteten på en eller anden facon.

— Skal det nødvendigvis være ad luftvejen?

— Der har været forslag fremme om kabelføring i stedet for, men først er kablerne frygtelig dyre. Ved en investering som den vi har tænkt på med masterne ned gennem Nordsjælland, må vi regne med en ekstra udgift på godt 400 millioner kroner, hvis der skal bruges kabler i stedet for luftledninger. Det betyder naturligvis, at elprisen bliver højere. For det andet, og det er ikke mindst vigtigt, har man ingen erfaring med kabler til de højspændinger som her er tale om, og det vil gøre sagen til en meget risikabel affære. Desuden er der såvidt mig bekendt ingen steder i verden tilstrækkelig produktionsskapacitet til så lange 400 kV kabler. Vi lægger et sokkel på ca. 8 km mellem Sverige og Danmark, og vi har haft de største vanskeligheder med at finde en virksomhed, som kunne leve det. Da det endelig lykkedes vi ste det sig, at det pågældende firma skulle bruge halvandet år til fremstillingen af dette lille stykke kabel. Så kan man tænke sig til, hvor lang tid der skulle bruges til at producere 50–60 kilometer.

Skulle den uventede situation opstå, at myndighederne forlanger kabler i stedet for luftledninger, melder spørsmålet sig, om vi overhovedet tør tage den risiko. Tør vi ikke det er alternativet, at vi må afbryde hele vort nordiske elsam arbejde, for det hænger på dette projekt. Det betyder igen, at vi må bygge de kraftværker, som vi sparer med overførslen fra Sverige. Flere kraftværker giver mere luftforeurensning, og det medfører beslaglæggelse af kyststrækninger til anlæg, som i realiteten ikke er nødvendige.

Hvad betyder det i kroner og øre at skulle erstatte master med kraftværker?

— Det projekterede anlægg er dimensioneret til i første udbygning overførsel af 800 MW og i endelig udbygning til 1600 MW. Det vil sige, at hvis et af vores store kraftværker bryder sammen, kan vi øjeblikkelig få erstatningsleverance fra Sverige, så ulempen for forbrugerne højst bliver et blink i lyset. Uden denne mulighed måtte vi i første omgang have et kraftværk, som omgående kunne overtage produktionen. Det skulle have en kapacitet på 300—350 MW. Prisen ville være ca. 300 millioner kroner, og hertil kommer så driftsudgifter.

Et afbrudt elsamarbejde over sundet ville imidlertid også betyde, at vi måtte opgive de store, økonomiske enheder vi bygger herhjemme, og som er dimensioneret med tanke på et nært elforsyningssamarbejde med Sverige — vi eksporterede sidste år for

mere end 100 millioner kroner elektricitet til Sverige — og at de danske atomkraftværker ville blive udskudt til en meget fjern fremtid. Vi kan ikke bygge så stort et værk uden at have sikkerhed for nødleverancer fra Sverige. Hvis et atomkraftværk på omkring 1000 MW brød sammen, og den slags sker jo, måtte vi ganske enkelt slukke lysene på Sjælland.

Endelig er der en meget væsentlig ting, som man er tilbøjelig til at overse i den standende diskussion for eller imod master. Hvis det overhovedet er muligt at skaffe et jordkabel, klares problemerne ikke blot med at lægge det i en rende og dække jord ovenpå. Det må placeres i en trace, som til begge sider afgrænses af en sikkerhedszone.

— Hvis udviklingen går efter NESA's planer, hvornår har vi så det første danske atomkraftværk?

I begyndelsen af 1980'erne. Men vi vil have atomkraft længe før den tid,

idet vi efter kontrakten med Sverige skal kunne aftage ca. 25 % af kapaciteten på atomkraftværket ved Barsebäck nord for Malmö. Også denne aftale står og falder med, om vi får det ny projekt for kraftoverføring igennem.

— Har uroen på olieforsyningssområdet accellereret planerne om danske atomkraftværker?

Nej. Vi betragter de høje oliepriser i øjeblikket som et forbigående fænomen, som det har været så ofte før. For IFV's vedkommende er olieforsyningen for i år og for størstedelen af næste år allerede sikret. Vore elpriser er altså ikke så følsomme overfor kriser som oliepriserne, og det har ingen den øjeblikkelige virkning, at folk med elopvarmning i deres huse har lavere opvarmningsudgifter end dem der bruger olie. Og der bliver flere og flere af de førstnævnte.

Frå bladet til Nordsjellands-elektrisitets og Sporvejs Aktieselskab.

GRAVEMASKIN SOM KAN ARBEIDA PÅ STORE DJUP

Heilhydraulisk og beltegående med froskemann i førerhuset.

Ein undervassgravemaskin — truleg den fyrste i verda — er no laga av Munck på gravemaskinfabrikken Hamjern A/S på Hamar, etter samarbeid med dukkar.

Den heilhydrauliske og beltegåande gravemaskinen skal no prøvast ut på nedit 25 meters djup, men er konstruert for arbeidsoppgåver på store djup. Ein froskemann sit i førerhuset under vatn og tek seg av manøvreringa. Førerhuset er tett, og kan tømst for vatn med hjelp av trykkluft.

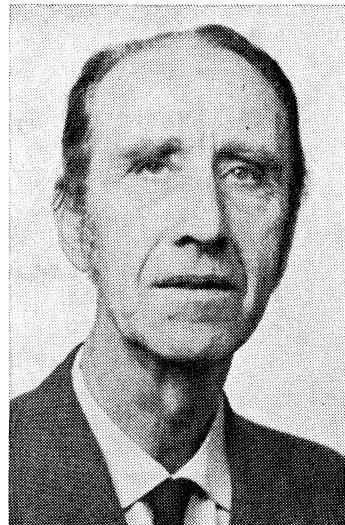
Dukkar Edgar Hansen fekk gullmedaljar på oppfinnarmessene i Wien og Frankfurt for ideane sine om korleis det er praktisk mogeleg å nyta ein gravemaskin under vatn, og det var han som spurte Hamjern om dei ville byggja maskinen. Måndag set han i gang med fyrste arbeidsoppgåva med den nye maskinen som er døypt «Elvehesten». Han skal reinska og fylla att ei 200 meter lang fjellgrøft på botnen av Begna ved Hønefoss.

AURLAND I Vannstandsobservasjoner

Vi takker for Deres brev av 30. 7 1971. Dette er bare for å uttrykke vår beundring over at man i en stor etat — selv i ferietiden — kan ta imot en telefonisk beskjed den ene dag, og at vi den påfølgende morgen — i Aurland — har det skriftlige svar på vår forespørsel.

Vennligst betrakt dette som vår «Ukens Nellik».

Med hilsen
N.N.

In memoriam

HANS BJAALAND

Overingeniør Hans Bjaaland døde 13. juli i år, 59 år gammel.

Bjaaland hadde vært syk en tid, og 30. juni gikk han av med invalidepensjon. Det gledet oss stort at han, da han takket av, var i godt humør og så friskere ut enn på lenge. Han hadde sine framtidssplaner klare. I noen utstrekning ville han påta seg oppdrag, men mye av tiden ville han tilbringe som småbruker og fisker ved sitt landsted ved Stathelle. Der følte han seg frisk, der fant han ro. Det var der han plutselig falt død om i sin båt.

Med Bjaaland mistet vi en solid fagmann og hyggelig medarbeider. Han var rolig og behagelig, respektert av alle han kom i kontakt med i og utenfor NVE, og det var mange.

Bjaaland ble født i nærheten av Narvik. Hans far var ved NSB. Etter eksamen på maskinlinjen ved NTH i 1936, begynte også han i NSB. I 1953 gikk han over i firmaet Tunaal & Co., hvor han var til han i 1957 kom til NVE.

Hos oss var han innkjøppsjef, en vanskelig og ansvarsfull stilling. Det var som spesialist på anleggsmaskiner han hadde sin store styrke. Mange er de bestillinger som gikk gjennom hans hender, og store beløp dreide det seg om. Det var godt å ha en kar som Bjaaland å stole på.

Bjaaland var bl. a. med i utvalg for revisjon av «Forskrifter for bortsettelse av leveranser og arbeider for statens regning». Like før han sluttet avleverte han, på vegne av et internt utvalg, forslag til endring av «Alminnelige kontraktvilkår for levering av elektrisk og maskinelt utstyr til større elektriske anlegg». Det er et stort arbeid han der har nedlagt.

Vi vil takke ham for hva han har gjort for etaten, og vil minnes ham som en dyktig og god kollega. Vi lyser fred over Hans Bjaalands minne.

Sig. Aalefjær.

Pålsbuminner

AV O. H. GROVEN

Da jeg møtte fanden ved Storneset.

Jeg kom på ski over Tunhovdfjorden en februarkveld. Det var temmelig mørkt, og slett ikke noe hyggelig å stampe på ski alene i mørke og snødrev. Som bestandig om vinteren kom det en og annen skrell så jeg trodde isen eksploderte rundt meg, og ekkoet rullet mellom fjellene nute-nutan. Da var det han dukket opp. En snødekket mann, fillete og svart, og med kol-svarte brilleglass. Han bar en lang stav, nærmest som en staur, men han hadde ikke ski. Er det fanden sjøl, tenkte jeg, med en viss følelse av uhygge. Han kom opp foran meg og sa: «Dra deg for faens til lands, eller så bær det til he... og tilvanns». Det var alt han sa, og subbet videre. Men jeg hadde fått noe å tenke på, og det med rette. 50 m lenger framme var det åpent vann, og fjorden på dette stedet er kolossal dyp. Takk og ære, sa

jeg til meg sjøl der jeg tok meg fram skogleies over storneset, og at det ikke var fanden jeg hadde møtt, men «Syrnjørgen», en tjære-brenner som levde eremitt i de øde traktene, fikk jeg greie på senere.

Klokktjeneste.

Tunhovdbygda fikk sitt eget kapell i fredsåret 1945. Det var stor stas, og huset blir sikkert holdt i akt og ære sålenge det eksisterer.

Det falt seg slik en gang at organisten hadde meldt frafall til en prekvensondag, og kirkens foresatte i Tunhovd visste verken ut eller inn. Nå ville det seg at jeg og to andre drev litt klonking på gitar i de dager, og dette visste de fleste om. Så en dag fikk min gode venn Hauge Knudsen oppringning med forespørrel om en av trubadurene kunne «ta orgellet» under godstjenesten. Antagelig rant det en tanke i min gode venn idet han svarte: Jeg skal høre med en, og du skal få svar.

Og så spurtes det at jeg skulle være organist. Vell, vi måtte følge opp dette med å sette ut ryktet at det skulle være salmeprøve den og den dag kl. 18.00.

Via noen forbindelser vi hadde i bygda fikk vi sporet opp at mange hadde tenkt seg på generalprøven, og enda flere hadde ordnet kirkestasen ferdig til søndagen.

Mens dagene gikk ble «organisten» møtt med en nesten geistlig høflighet av alle han møtte, og jeg begynte faktisk å lure på om det var noen vei tilbake.

Men motet sviktet. Tilbuddet ble avslått, og enkelte ble et kirkebesøk fattigere i og med det.

Storfisking.

I gamle dager var elvestryket mellom Tunhovdfjorden og Pålsbu antagelig landets fiskerikeste elv. Folk av den eldre generasjon i Tunhovd fortalte mer enn gjerne om dette, og det var litt av denne rikdommen vi så med egne øyne da lukene ble stengt i Pålsbudammen for første gang.

Ja, jeg glemmer aldri det. For et spektakkel, og for en misunnelse.

En storørret hadde forvillet seg inn i en kulp, der den gled rundt som en ubåt i et havnebasseng.

Rundt hølen sto flere av oss parat med alt i våpen fra minebor til harpungafler. Jeg var bevæpnet med det siste på en lang staur. I en høvelig posisjon tok jeg sikte på den brede ryggen og stupte som en innfødt med harpunen. Det ble treff, og sluttkampen begynte. Storørreten raste rundt i kulpen med meg på slep. Det gikk kanskje et par runder, så måtte jeg slippe taket og dra luft. Dette var nok til at en av de andre som sto tørrskodde på land kunne huke stanga og dra fisken på land. I øyeblikket hadde jeg nok med meg sjøl, og stolte på at fisken var min. Imidlertid kunne jeg lese i avisene noen dager etterpå at den og den hadde tatt en ørret på 12,4 kg på stang! i Pålsbustryket. Derimot sto det ikke noe om at den virkelige «fiskeren» satt i laboratoriet på Pålsbu med ødelagt lommeur og skrubbsår både her og der.

Ut me'n.

Det er vel ikke farlig nå å innrømme at flere av oss som var på Pålsbu under krigen «snusket» litt med viltfangst. En tiur eller orrhane kom vel med, og visste en hvor haren hoppet, ble det riktig stormiddag.

Men, det var likevel mye vilt igjen da krigen sluttet, og Pålsbu ble et ettertraktet sted for harejegere fra bygdene omkring.

En helg husker jeg vi fikk besøk av en del kraftstasjonsfolk fra Nore, med et uhørvelig kobbel av grådige dunkere.

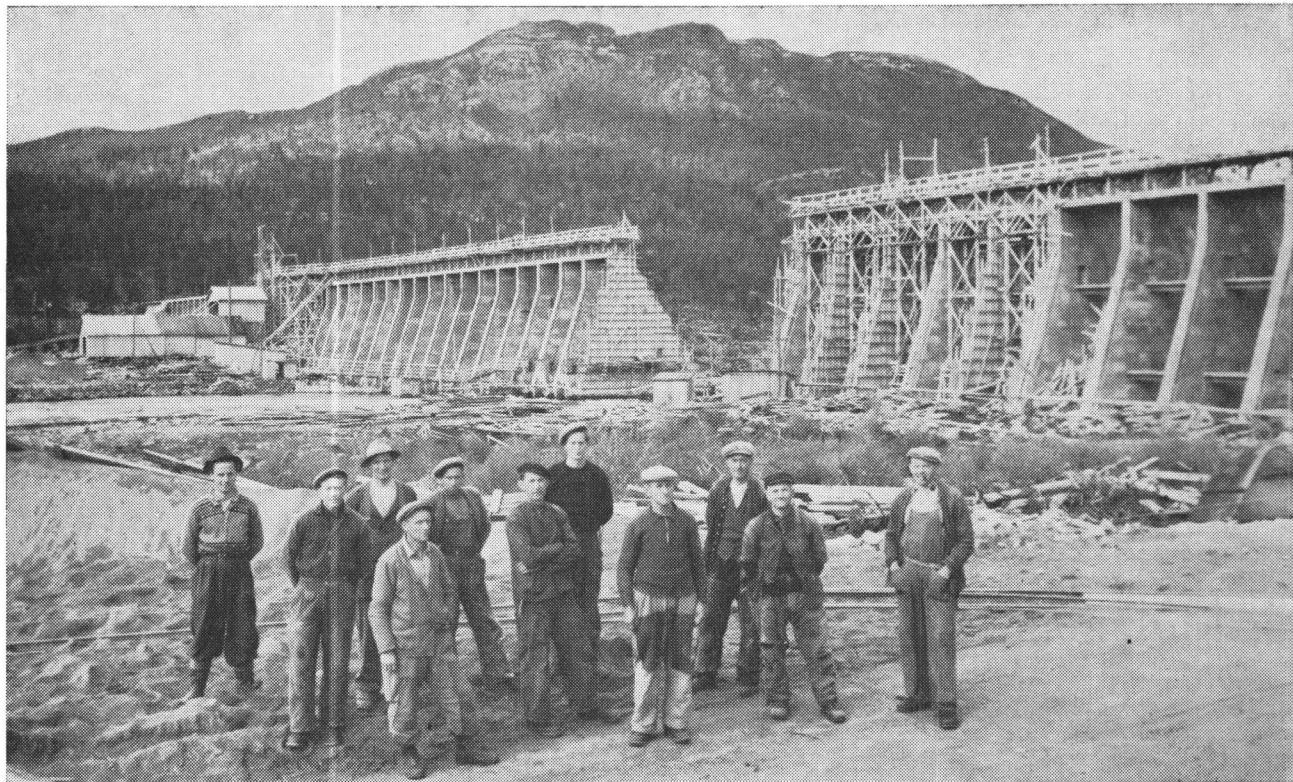
Selskapet tok inn i Uvdalsbrakka, der lørdagskvelden gikk med til jaktkos og rådslaging for dagen etter.

Det falt seg slik at en ung siv.ingeniør hadde sin syster på besøk den helgen, og som sporty jente slo hun lag med sin bror og jaktlaget da de dro ut søndagsmorgen.

Det var en klar, frisk høstmorgen, med en blek sol over tinder og hei.

Svein Moynes, sønn av anleggslederen på Pålsbu var en ivrig fisker. En dag i beste sesongen ble disse «maksiorretene» vårt bytte. For dem som ikke kan regne seg til vekta i forhold til gutten, kan jeg opplyse at de til sammen veide 30,7 kg. Et slike bilde har kommet godt med mang en gang, når ens fiskehistorier fra Pålsbu har vært ute i hardt vær.

Bikkjene var i full aksjon og karene var spredd om i feltet. Den unge søsteren var antakelig opptatt av egne tanker, der hun nøt stillheten og utsynet over Pålbufjorden.

Da med ett lød det opp fra nuten: Ut me'n! Ut me'n! U-u-u-t med pusen! H-o-i me'n!

At den unge sykesøster ble forferdet kan enhver forstå, for hun kunne da som som Oslo-jente ikke vite at dette var god sjargong mellom jeger og bikkje i dette jaktlaget, og at det rett og slett var å få haren ut av natteleiet.

I pose og sekkk.

Som før fortalt fulgte det stundom missunnelse med storfiskinga i Pålbustryket. Og siden det var folk av alle skikt som ferdedes med stanga i de dager som nå, ble det til at man hadde sekken på ryggen mens en fisket.

I denne sammenheng fortelles følgende historie.

En dag slengte en fisker opp en drabelig rugg ved Farhølen. Fisken før som en satellitt over fiskerne og havnet i sekken hos en av de bakerste i hopen. I frykt for at den skulle slå seg til der, gjorde eieren et bråsleng tilbake, med den følge at både sekken og fisken med snøret og stangtuppen forsvant i det skummende stryket. Slik gikk det. — —

Ett år senere rodde 2 mann sluk på Tunhovdfjorden, da de fikk stornapp. De sveivet inn og hovet opp i båten en storørret med sekk på ryggen og fisk i sekken.

(Stikk den!)

Slik så Pålbusdammen ut på et tidspunkt i 1944. Elvestryket fra Pålbufjorden strømmet fremdeles ute gjennom det ubygde feltet i dammen. Karene i forgrunnen er et snekkerlag fra de dager, grepa gutter, som det var en glede å hanskes med.

Gosen het stedet der Kirkeby og jeg residerte i 2 krigsår. Det var en prektig tømmerhytte, som dessverre måtte vilke plass for den store Pålbusreguleringen. Den ble flyttet noen hundre meter lenger opp i lia for å komme på «tørt land», men dermed var også dens idyll ute. Vi hadde mange herlige dager sammen i denne hytta, og davarende NTH-student Lars Sirnes gjorde ikke tilværelsen langtekkelig den tid han kamperte sammen med oss. På bildet ser vi ellers 2 besøkende snekkere, Herleiksplass og Grefsgård, og undertegnede lengst til høyre på bildet.

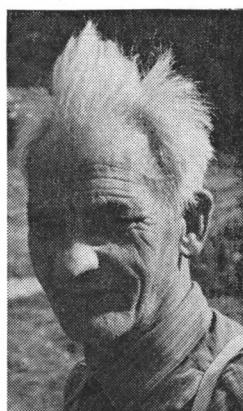
Bustadfeltet.

TEKST: NESDAL - FOTO: HOFSTAD

Fossekallen i Skjomen

I mai månad var redaktøren av Fossekallen på en tenestereise til Hamarøy og Tysfjord. Det laga seg då so vel at eg fekk høve til på same turen å reise til Skjomenanlegget. Det vert so altfor lite skreve frå anlegga, so eg er gla for at det i dette nr. av bladet kan kome noko derifrå. Om anlegget står det ein god del i Fossekallen nr. 3 — 1970 som overing. Storebø har skreve. Eg skriv om bygd og bustad, men mest om menneskje eg møtte.

SN.

Gardbruker.
Innfødt:
Kristian
Lindgren.

Frå Skjomen.

I 1650 budde det 3 samehuslyder på Elvegard, 1 på Frostisen, 1 i Klubbvik og 1 på Forselv. Elles budde det nok samar andre stader og, men dette var dei Kristian Lindgren hadde sikkert greie på. Irgens sa eg skulle snakke litt med han om eg ville ha greie på Skjomen frå gamal tid. Etter lensmann Schnitler sine

oppskriving frå 1737 var der på den tid og eit samekapell på Elvegard og det var vel eit som Stockflet hadde fått reist på den tid han verka som prest for samane. Litt etter kvart vart samane fortrengde av bumenn. Den første skylddeling som er nemnd er frå 1737, det galt to bruk på Elvegard.

Samekappelet vart vekke og ny kyrkje vart ikkje bygd før i 1892. Den siste samehuslyden budde opp i fjellet ovanfor Fjellbu, der syner endå ei grøn flat ved vegen der. Denne samehuslyden heitte Svagge, dei flytta til Sverige kring 1905 og Kristian Lindgren har sjølv snakka med slike som er av denne slekta ein gong han var i Sverige.

Den store innflyttinga til områda her kom i frå 1850 og utover, det kom mange frå Sverige i dei harde hungersåra. Some av innflyttarane gifte seg med slike som då budde i området og mange

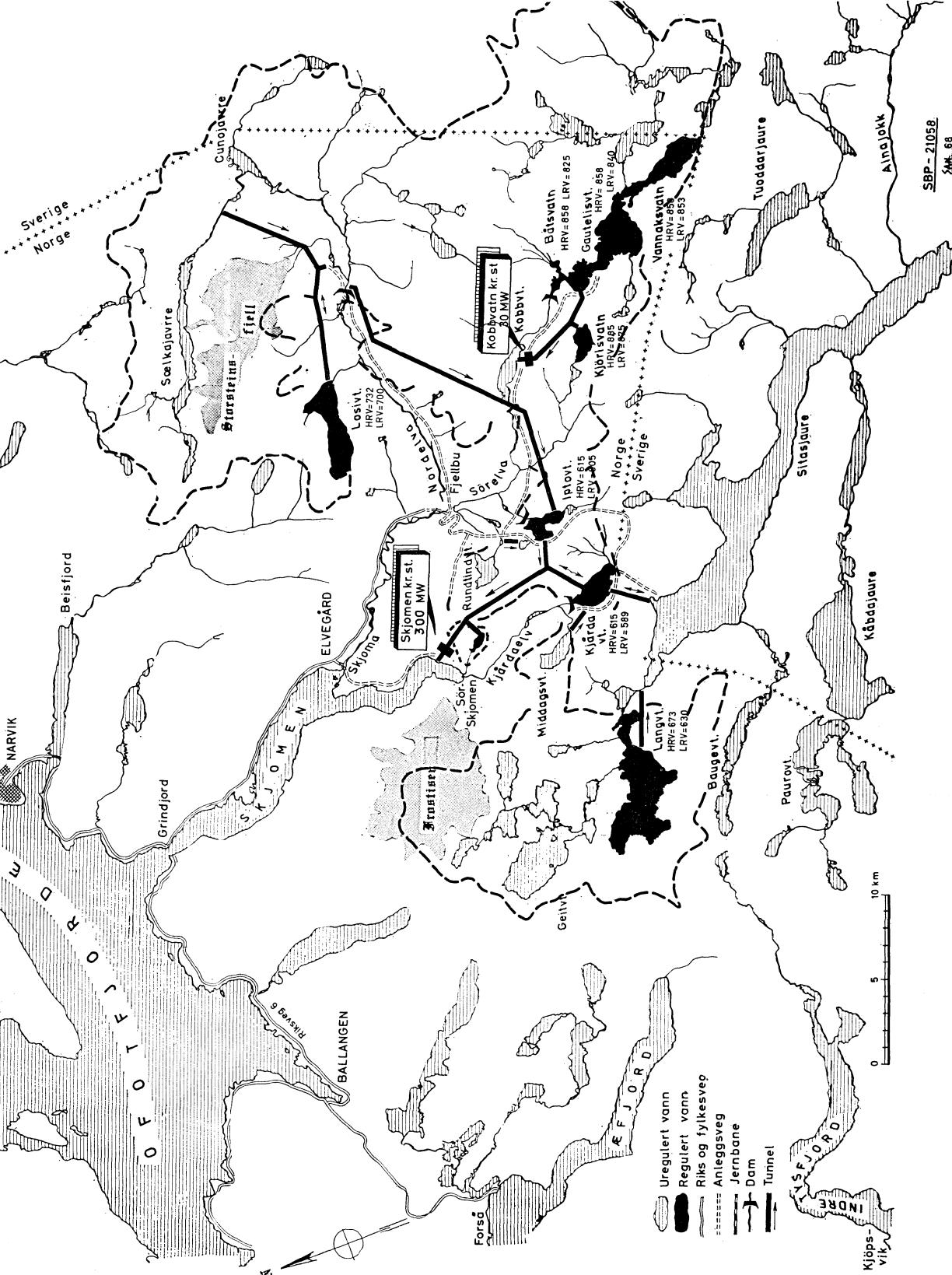
av desse var av samisk slekt, so samane lever på sett og vis i Skjomen endå. Siste åra før Vassdragsvesenet kom var det om lag 150 menneske på Elvegardsområdet, medan det på det meste var nærmare 400. No har det vorte svært so stor trafikk med turistar, men for dei som driv gardsbruk er dette berre ulempe. Ille var det og at vatnet vart ført til Lappvika seier Lindgren, han er redd for at det vart tørrare enn det har vore. Dei skulle lagt kraftstasjonen oppe i dalen her so elva kunne renne lengst nede i bygda. Hadde det vorte gjort so, hadde ein sloppa den ulempa. Sist sommar var elva her ei av beste lakseelvane i området, no vert det nok slutt med det er han redd for. Det vart teke for lite omsyn til det bygdefolket sa då anlegget vart planlagt, både med placering av kraftverket og bygging av vegar og kraftliner. Nei det var ille at dei valde å føre vatnet frå Skjomen til Lappvika. Vi har djupe brønnar no, men eg er styggt redd at grunnvatnet kjem til å sige og då står vi der, sa Lindgren til slutt.

Same kvelden kom det to mann frå Nordland fylkes landbrukselskap til Skjomen. Dei tok inn på kantina og eg snakke lenge med dei. Den eine var mykje med i naturvernarbeidet i Nordland og

(Framhald side 14)

Skiomnen verkene

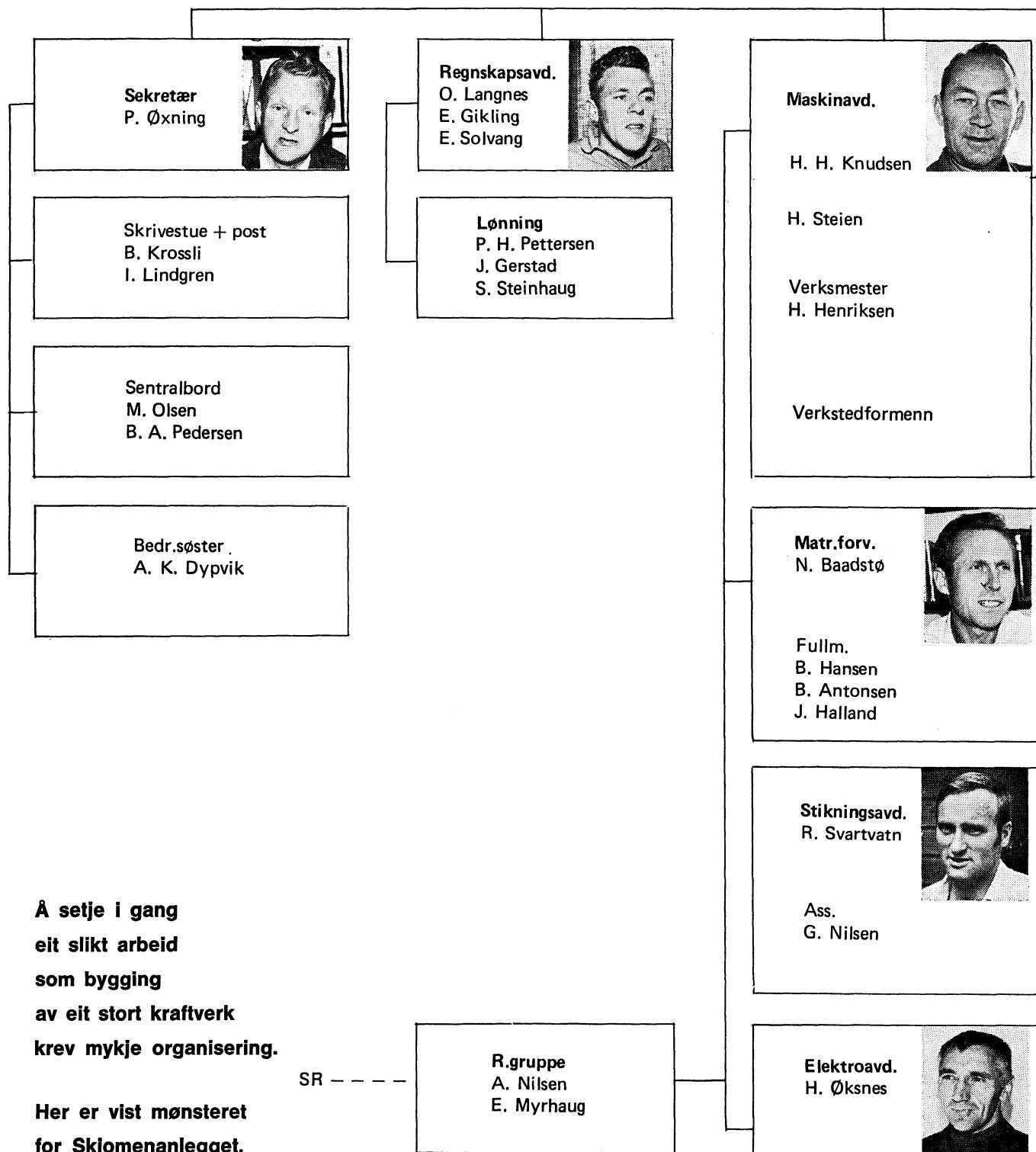
NORSK UΤBYGGING

SBP - 21058
Sek. 68

ADMINISTRASJONSPLAN, aug./sept. 1971

Skjomen-anleggene

Anleggsleder
E. Kummeneje

Overingeniør
Aa. Irgens

Transport
A. Walle

Fullmektig
O. Nordmark

Lagerform.
R. Larsen

Kontorass.
S. Steinhaug

Konstruktør
H. Nymo
S. Marjala

Stikn. form.
J. Elvebakke

Konstr.
O. Melum

Anl. avd.
G. Steiro

Anl. avd.
T. Johansen

Anl. avd.
A. Molle

Anl. avd.
H. Vestad

Beton
A. Særvoll
Bj. Båfjord

Lappvika
H. Langmo
Å. Brendmo
A. Hekkelstrand
T. Karoliussen

Lia
M. Laksaa
J. Markussen
Ø. Stjernen

Lemmen
N. Hansen
H. Bjørklund
B. Jensen

Ipto
E. Heimstad
T. Solvold
O. Tøvik
Veg til Kjårda:
T. Hillingseter
J. Oldernes

Kobbelt
T. Kristiansen
Å. Svartvatn
K. Sagerup

Båtvatn
E. Villmones
I. Løkås
E. Evensen
E. Solhaug
K. Lundberg

Stasj.holmen
P. O. Nielsen
E. Randers
H. Henriksen

Losi overf.
H. Z. Nilsen
K. Lian

Elvegard
O. Berg

FOSSEKALLEN I SKJOMEN

(Framhald frå side 10)

han sa at dei hadde gått inn for utbygging i Skjomen, men vart ikkje høyrde. Kraftproduksjonen vart nokre prosent mindre då og det talde meir enn dei omsyna desse ville ta. No var dei kome til bygda for å mæle grunnvatnet so dei kunne sjå skilnaden når elva rann der og når ho vart nærmast tørrlagd.

Samane som arbeidde på anlegget let vel, dei merka aldri noko til diskriminering (og det skulle no berre mangle). Etter som eg kunne skyne var bygdefolket stort sett nøgde med at det var vorte liv og røre i bygda.

På turen til Tysfjord.

Før turen til Skjomen møtte eg ein arbeidar som skulle på anlegget der. Ein mann som sat bak meg på bussen sa plusseleg: «Her på denne garden i detta huset sat Hamsun då han skreiv «Markens Grøde». Det fortalte dei då eg arbeidde her på Rekvatn kraftanlegg for Nord-Salten kraftlag.» «Du kjenner vel driftstyrar Nordmann du då, skal eg helse til han for eg skal til han i dag,» sa eg, og det skulle eg gjere.

Mannen heitte Hans Nylund og skulle til Skjomen. Han kom frå Bergenshalvøens kommunale kraftlag i Eksingedal der han hadde arbeidt på den 37 km lange tunnelen deira. I 22 år har Nylund vore anleggsarbeidar, av det 8 år på Svalbard, elles på Rekvatn, Uste-Nes, Tyssedal, Akersvatn i Rana, Goullas i Troms og no vart det altso Skjomen. Eit par gonger hadde han fått store skadar. Ein gong vart ein kamerat drepen og sjølv fekk han brot på høgre foten på tre stader, og ein annan gong øydela han venstre handa. Som so mange andre av dei gamle anleggsarbeidarane snakka Nylund om den gode maten no. Mi tid som anleggsarbeidar og hans første år fall nokonlunde saman, og vi mintest då det berre var margarin og sirup til påleg mot dei sju sortane i dag.

Elles hadde vi mangt anna og å snakke om. Han fortalte om sjøormen i Sandnesvatnet og eg fortalte om den oppe på Sørøya. På begge desse stadane har folk sett uhyret i vår eiga tid, ja for berre nokre få år sidan. Alle du møter kan du lære noko av det har eg ofte fått sanne.

Messa på Elvegard.

Eg kom dit ein søndagskveld og gjekk i gang å prate med folk straks. Den første eg trefta var jamen Erik Nybø, men han var berre på tur som eg sjølv, so han sløyfer eg. Ved radioen sat ein kar og høyrde på folkemusikkhalvtimen, kappleik i Bergen. «Kvar er du frå?» spurte eg. «Nesna,» sa han og han heitte Olav Skjefstad. «Er det stor interesse for folkemusikk der då?» spurte eg. «Nei eg fekk interesse for slikt då eg var på Tokke, jeg arbeidde der i 8 år. Då budde vi heile huslyden hjå Olav Hamre som og arbeidde på anlegget og han var interessert i slikt so vi lærde litt om senn vi og, vi gjekk forresten på skeid og lærde Vest-Telemark springar. Det var granen vår Knut Middtveit som var lærar.»

«Kva slag arbeid hadde du på anlegget der?» «Det var for det

meste tunnelarbeid, men og noko damarbeid. Haukeligrend er den staden eg har lika meg best desse åra eg har farta rundt i landet.» «Kor gamal er du og kor lenge har du drive som anleggsarbeidar?» «Eg er 51 år og tok til som 20-åring i 1940 på Nordlandsbana og var der til 1945. So var eg eit år i Statens vegvesen, 1 år i gjenreisinga av Finnmark, i Talvik. Etter eit år i det militære tok eg so til i NVE i 1948 i Glomfjord der eg m. a. hadde Sperstad til sjef. So barst det frå Glomfjord til Aura og derifrå til Tokke og so til Rana før eg etter en periode på 5 år i Trollheimen hamna her i Skjomen.» «Vil du slå deg til her då?» «Nei, kona er frå Oppdal og ho bur der so dersom det let seg gjøre so vil eg til Grytten so eg kjem nermare huslyden.»

Her får vi det etter innpå livet dette problemet som arbeidarane på anlegga har, huslyden bur andre steder, der er ikkje hus for dei på anlegget. Anleggsfolka sjølve bur bra, men det er ikkje alt. Å treffe huslyden berre storhelgar og sumarferie er eit leidt lyte med slikt arbeid. På den måten var Tokke ein bra stad, det var so store bygder at det var lett å skaffe hus for huslyder.

Olaug og
Olav Walle.

Ho som var kokke på messa den kvelden eg kom var frå Bardu, frå Sørdalen og heitte Olaug Walle. Ho hadde koka berre 1 veke på messa. Mannen Olav Walle har vore i NVE sidan 1955, då han tok til på Insetanlegget. Dei har no fått ein mann til å slå garden i Bardu og so har dei bygt seg ei «hytte» på to rom og kjøken i Skjomen og bur der. I desse åra sidan Inset var ferdig har

det vore ho som har hatt ansvaret for bruket.

Om det er nett no ho har teke til på kjøkenet, so er det over året sia ho tok til i NVE, ho har nemleg vaska på messa siden ho kom hit. Mannen har dreve som snikkar heile tida på Inset og sidan på linjearbeid før han tok til her på Skjomen. Olav Walle arbeider nede på Elvegard so no er dei altso på same staden.

Jacob
Rognhell.

På ei dør på messa sto det Rognhell og det var eit namn eg kjende. Det viste seg at det likevel ikkje var hans namn eg kjende, men broren Bertin som er driftsassistent i Korgen. Denne her heitte Jakob og arbeider som konstruktør på elektroavdelinga. Jakob var først i NVE i Korgen eit halvt års tid (han er derifrå). So slutta han der og var ymse stader til han reiste til Svalbard, der var han eit år og sidan 1960 har han vore i NVE utanom to år på Teknikum, Göteborg. Han kom til Skjomen no etter jul. Før han gjekk på skule dreiv han som elektrikar.

Rognhell sa noko som var verklegr moro for meg å høre. Han var forundra på at redaktøren hadde anna arbeid i vesenet og tykte det var godt gjort å kunne greie noko slikt utanom det vanlege arbeidet.

Bedrifts-
søster
Anne
Kristine
Dypvik.

Ei helsesøster må det alltid vere på alle store anlegg. I Skjomen heiter ho Anne Kristine Dypvik og er fra Ballangen. Ho er utdanna i Bodø på den tid det var Norske Kvinners Sanitetsforening som dreiv sjukesøsterskulen der. Ho var ferdig på skulen i 1963 og tok pliktåret på Sandnessjøen sjukhus og var so helsesøster i Ballin-

gen i vel 3 år. Etter det var ho på ein helseheim i Torpa i Gudbrandsdal eit års tid til ho vart tilsett på Skjomenanlegga. Første tida etterpå arbeidde ho forresten noko i Ballangen.

Saman med verneombudsmanen reiser ho for kvar 5–6 veker innover på anleggsstadene og kontrollerar det vernemessige og hygieniske tilhøva. I vinter har det vorte altfor lite reising til Båtsvatn for det har vore vanskeleg å kome fram dit, men dei skal prøve å rette på det.

Distriktslækjaren i Ankenes er bedriftslækjar for anlegget og han er i Skjomen ein gong for veka. Innkallinga for dei tilsette skal vere ein gong i året er meiningsa.

Det er noko ho sakna og det var samfunnshuset. Om det kom so kunne dei kome i gang med ymse aktivitetar som der no ikkje er. Slik som gymnastikk, turn, hobbyarbeid, friundervisning og liknande. Som det no er utan skikka lokal er det vanskeleg å drive med slikt. Vi gled oss til at det skal kome sa ho til slutt.

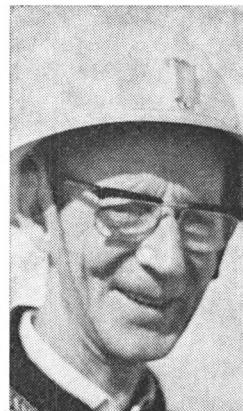

Fra venstre:
Martin Pedersen, fri Pedersen, Martin Martinsen og Erling Johansen.

«Ipto».

Kristian Lian er fra Rombaksfjord, men bur i Tysfjord. Han tok til på Nordlandsbana 1940 i Holarndsvik. Kom til NVE på Tokke, Arabygd, var so på Trondheim sementstøperi, arbeidde i Tysfjord og har budd der siden 1959. Bur no på hybelhus på Ipto, men reiser heim kvar 14. dag då det er langfri frå fredag kl. 14 til mandag kl. 14.

Martin Martinsen er fra Salangen, han er 55 år gammal og har vore på anlegg delvis sidan han var med på gjenreisinga i Finnmark. Første gongen i NVE var i 1957 på Innset. Sidan var han innom entreprenørar, men tok til på Straumsmo i 1961 og var so på Rana ei tid og so i Vik i Sogn til han kom hit til Skjomen i 1969. Martinsen er no bas i tunnel. Dei er tre eller sju mann etter som arbeidet er. Det er store forandringer frå det arbeid han var med på før krigen og til det som det no både med arbeidstilhøva og serleg bustadane på anlegga. Det er tomannsrom på brakkene no og det er store forandringer på nokre år. Likevel er

Oppsyns-
mann
Kristian
Lian.

dei ikkje nøgde seier han. Vi må kome so langt at kvar mann har sitt rom. Tenk på slikt som snorking, eller vanskar med å drive med hobbyarbeid når ein er to på eit rom. Når det gjeld tilhøva mellom arbeidsleiar og arbeidar so er dei svært gode på NVE sine anlegg. Ei kan trygt seie si meinings og det vert teke omsyn til det som blir sagt.

Ei gong på Rana heldt det på å gå gale. Dei skulle til å bore etter at ei salve var avfyrt og so var der at noko som ikkje hadde gått av, dei bora altso på ammunisjon og so small det. Martinsen

vart kasta ein 4—5 meter og vart treft av stein medan han var i lufta, men kom frå det til og med utan å bli sjukmeld. Han var litt grøn og blå på kroppen, men fekk ikkje beinbrot. Det gjekk verre med ein kamrat, han vart sjukmeld, men var likevel bra at etter ei veke so det gjekk og fint. «Men det vil eg seie,» sa han til slutt. «Arbeidsleiarane i NVE skal ha all ære av at dei gjer kva dei

kan for at vi skal ha det så fårefritt som råd er.» På stuffen er dei tre mann: Martinsen, Martin Pedersen og Erling Johansen.

Martinsen og Pedersen delar rom, men Pedersen er gift med kokka på «Ipto» so Martinsen har rommet åleine og Pedersen har altso to basar.

Kokka er frå Salangen. Ho var 3 år på Innset og har no vore på Skjomen i mest 2 år.

Lia.

Her trefte vi Tormod Johansen fra Ballangen litt ut i fjorden her. Bas på det laget der han er, er Gustav Jørgensen og den andre i laget er Edgar Hesjeli. Dei to siste sov so. Jan Roger Hesjeli vart med på fotografiet istaden for faren.

Tormod Johansen har arbeidt i Bjørkåsen gruver i mange år. Han tok til der då han var 14 år

Fra venstre: Alf Pedersen, Hans Pedersen og Olav Eliassen.

Lapviklemmen.

Hans Pedersen heiter ein av basane på tunnelen på Lapviklemmen. Han er frå Nordfold, men bur i Fauske og med den skiftordninga dei brukar so har han høve til å reise heim to turar for månaden. Det er omlag 25 mil kvar veg og dei er to mann som kører i same bil og byter på. Han kom til NVE i 1962 og var i Hattfjelldal første tida.

Her dei no er er det fint fjell, men i Bæveråga i Rana var det mykje stygt fjell i tunnelen. Det

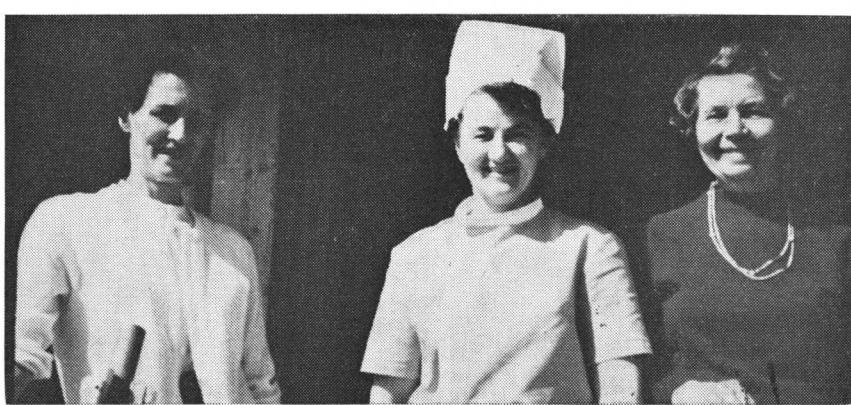
vart ein del skadar der, men ikkje dødsulukker. Før han tok til i Vassdragsvesenet var han gruvearbeider i Sulitjelma og på Svalbard. Då eg spurde han korleis han lika seg let han svært vel over NVE som arbeidsgjevar, ja det er faktisk den beste plassen han har vore. Der skaut eg inn at anleggsarbeid i dag og då han tok til ikkje er det same so det kan ha noko å seie det, og det trudde no han og var so. Dei er tre mann på stuffen, han, Olaf Eliassen frå Fauske og Alf Pedersen frå Gratangen.

Fra venstre: Tormod Johansen og Jan Roger Hesjeli.

med ymse arbeid og når han vart gammal nok tok han til som vanleg gruvearbeidar. Bjørkåsen gruver står no heilt under vatn. Då dei slutta drifta vart det og slutt med pumpinga, men det var so store gruveganger at det er først i det siste dei har vorte fylte so at det renn over. Gruvegangane vert store etter 50 års drift. Hovudproduktet her var svovelkiss, men der var kopar og sink og. I Vassdragsvesenet har Johansen vore 1½ år mest frå første stund i Skjomen. Han likar seg godt på anlegget og har tenkt å bli verande i Skjomen ei tid.

Norddalen.

Harald Andersen har vore anleggsarbeidar i 42 år og i staten heile tida. Først 22 år fra 1929 på Nordlandsbana og siden i NVE, først på Aura, so Tokke og Trollheimen og til Skjomen kom han i januar 1970. Han er fødd på Vega, men er busett i Bjørkåsen. Heile veka står forresten huset tomt no for kona og arbeider på «Ipto». Eine dottera og svigersonen er og på anlegget her, ho på «Ipto» og han på Baasvatn. Han heiter Endstad og er gudbrandsdøl og har alt vore 15 år i NVE.

Andersen bur åleine på rom, det er 3—4 av dei eldste som får det, elles er det to-mannsrom her og.

Av alle anlegga var det Tokke som var det trivelegaste, det var ein triveleg plass. Det er store skifte sidan han tok til på anlegg. Alt i 1927, altso to år før han fekk seg anleggsarbeid, var han brakkegutt. Då var det fire mann på kvart rom, små rom med 2

Reparatør
Harald
Andersen
Stasjons-
holmen.

mann i kvar seng. Han hogg ved, bar vatn og hjelpte kokka, arbeidde heile dagen og lang dag. Løna var ei krone av kvar mann for kvar 14 dager.

Noko som var fælt på anlegga før var pokerspelinga, det er det slutt med no heldigvis. Ofte var dei og føle å erte dei nye, men der gjekk Andersen fri. Kanskje det kom av at han var so ugyptande sterkt. Ein gong hadde dei hørt at han hadde løfta ei jernbaneskinne, men hadde vanskeleg for å tru det. Då våga 52 mann ei krone kvar at han ikkje kunne greie det, men han tok på midten på ei skinne og lyfte ho. Vekta var 420 kg og han fekk 52 kroner og kjøpte seg m. a. ny dress. Han var då 18 år. «Ja, det var den gongen,» seier Andersen til slutt.

Norddalene.

Oppsynsmann Bjarne Jensen er frå Alta i Finnmark og det er ein av siste dagane hans på anlegget. I dag er det måndag, 24. mai, og onsdag slutter han og då er det 49 år sidan han tok til i NVE.

Det var på Kåfjord Kraftverk i 1922 han tok til der på stasjonen. I Kåfjord var det ei tid ei kopargruve og dei hadde bygt eit verk på 700 kW til drift av gruva, det kom i gang i 1901. Koparverket vart nedlagt i 1908 og då var det ein kjøpmann som overtok heile greia. I 1917 kjøpte so Sta-

ten dette. Krafta vart då brukt til vanleg forsyning og dei 3 som var på verket hadde alt arbeidet, både drifta og utskriving av reknings og innkrevjing. Jensen som var yngst fekk arbeidet med innkrevjinga. Første driftstyraren heitte Sigvart Andersen og etter han kom Bottolfsen, far til Bottolfsen i Glomfjord.

På verket der var Jensen i 12 år, men då vassdragsvesenet tok til å bygge Mattisfoss Kraftverk flytte han dit og var der medan verket vart bygd og var der og bygde linjer i lang tid etter.

So vart det slutt der og då gjekk han over til å vere entreprenør. Han tok på seg mykje av arbeidet då Kåven kraftverk vart bygd frå 1947 til 1950. Her bygde han dammar, rørgate, kaiar og slikt, medan Eeg Henriksen hadde sjølv

kraftstasjonen. På det meste hadde han over 100 mann i arbeid, all administrasjon han hadde var ei kontordame. Etter dei var ferdige i Kåfjord slo han seg saman med ein annan og bygde verket i Kautokeino. Etter at det arbeidet var ferdigt reiste han til Røssåga i 1952 og tok til i NVE att som oppsynsmann. So vart det Innset og Straumsø i 13 år og so no i Skjomen til det er slutt i overmorgen 26. mai 1971. So blir det å reise heim til Gratangen der kona er frå og dei har hus og heim. Til sommaren er det likevel meininga at han skal vere ferieavlyssar her i Skjomen so det vert no ikkje heilt slutt. NVE har vore ein god arbeidsgjevar og ingeniorane har vore gode å samarbeide med det skal dei ha ære for, seier Jensen.

Fra venstre: Alf Sollid, Einar Sletten, Olav Hauge Dale, Peder Nerdal, Hans Nerdal, Harry Langmo (opp. m.) Ragnar Simonsen.

Lappvika.

I Lappvika der kraftstasjonen skal vere kom vi inn på eit kontaktmøte på kontoret til oppsynsmann Harry Langmo frå Gratangen. Han heldt til 270 meter inne i fjellet der det er kontor og verkstad. Dette måtte vere nær ved tunnelen, brakker og slikt ligg ein halv km lengre ute i fjorden for akkurat ved tunnelen er det fære for steinsprang. Dette møte dei hadde var mellom tillitsmennar, brakkesjefar og oppsynsmann. Slike møte har dei kvar 14. dag for å diskutere problem som må løysast.

Då eg kom vart det ordskifte om Fossekallen og dei tykte det var for lite frå anlegga. Eg sa som eg ofte har sagt at stoff derifrå er serleg velkom, ta penn i hand og skriv.

Om kvelden kom Langmo inn

på kantina og vi snakka vidare om dette. Eg spurde kva han ville ha i Fossekallen. «Skriv om miljøet, om korleis folk har det, skriv om slit og strev, la folk få vete korleis det var her første tida inne i Lappvika med båttransport, om alle dei gamle kasserte maskinene vi fekk her første tida. Ja, ja,» runda han av, «det var vel ikkje anna å få tak i, det er so bra som dei kan vere dei som er sjefar, ja det er dei,» meir vart det ikkje av den føle kritikken eg venta på å høyre.

Kobbelt.

På Kobbelt møtte eg Olav Karlsen, han er frå Saltdal og har vore i NVE i 21 år og for det meste arbeidet i tunnel. Tok til i Korgen og var der i 5 år, so på Inset 3 år, so til Korgen (Halvardal). Aura i 1 år, Vefsnaoverfør-

Lengst til venstre redaktøren. Vidare: Ulla Øystad, Sverre Fjellstadælv, Arnold Engen, Olav Karlsen, Bergljot Hansen, Gunhild Aasen, Frank Saus, Håkon Hofstad, Erling Gartland og Odd Solheim.

inga i 3 år, Mo i Rana, 1½ år i Virvassdal (Rana-anlegga det og), 1 år i Akersvatn og so til Virvassdal att og var der til 1970 og so til Gubbel og so hit til Skjomen i mars i år. I mellom 18 og 19 år arbeidde han under Egil Tveit frå han var avdelingsingeniør og til han no var byggeleiari på Rana. «Det blir mange hundrad ein har arbeidt saman med i desse åra, men vi kjem frå kvarandre og namna gløymest,» sier Karlsen. «Dei som ser deg i Fossekallen no hugsar iallfall anten namnet eller ansiktet, det får vere som ei helsing og takk for sist til alle arbeidskamaratar dessa vel 20 åra i NVE,» sa eg til han.

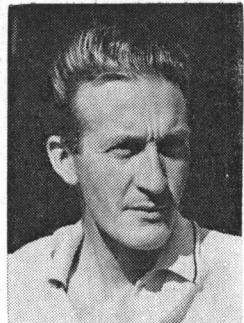
Arbeidsplassen no er tunnelen på Kobbelt som skal føre vatn frå Norddalen og til stasjonen i Lappvika.

Kokka på Kobbelt heiter Gun-

hild Åsen og er frå Leirfjord på Sør-Helgeland. Ho er av dei som kom til NVE då Røssåga kom i gang og ho tok til 3. januar 1952, so neste år er det 20 årsjubileum. Både i Korgen og Rana var altid vegen open til anleggstadane om vinteren, men i vinter var den stengd 3—4 dagar i slengen her på Kobbelt so det var litt verre, men vi fekk no maten hit likevel. Sjølv var ho til bygda berre ein gong mellom jul og påske.

Finaste staden ho har vore på desse åra var då ho var på Yttern på Mo, men elles har ho lika seg godt alle stader. Ho kom hit til Kobbelt i desember so no gled ho seg til å få sommar her, men endå det no er slutten av mai ligg snøen djup og det var fullt av folk i går (sundag 23/5) som gjekk på ski, dei kom hit like frå Narvik.

Senking pågår. Nedre Båtsvatn.

Opps.mann
Egil Solhaug

Båtsvatnet.

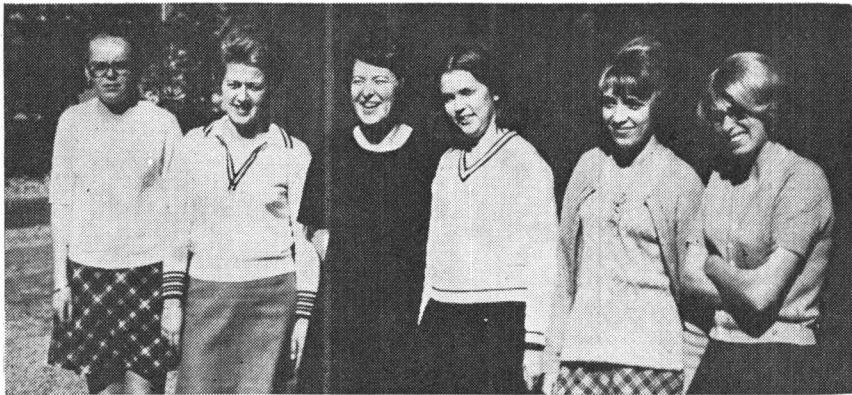
Egil Solhaug er frå Korgen. Han arbeider på Båtsvatnet som oppsynsmann på damanlegget der. Han tok til i NVE i Korgen i 1957, men har vært oppsagt når det har vore lite arbeid, men kome inn att når det har vore ljósare tider. Huslyden flytte til Mo i Rana di han arbeidde der so dei bur der endå, men det er meiningsa at dei skal flytte til Skjomen snart. Det å få seg hus for familien går ned til oppsynsmannen, men då er det jamt slutt. Det går ikkje etter ansiennitet slike godar, endå det vore kanskje ein tanke.

Bedriftsidrettslag i Skjomen

Det eksisterte et idrettslag her da vi kom hit til Skjomen, og en del av funksjonærane meldte seg inn i laget, og var med på å få litt liv i det igjen. Tanken om et bedriftsidrettslag meldte seg snart, men da vi var redd for at et slikt lag ville ødelegge Skjomen IL, prøvde vi først å danne ei bedriftsgruppe innen det eksisterende lag. Det viste seg imidlertid at det ikke var mulig, og derfor ble Vassdragsvesenets bedriftsidrettslag Skjomen stiftet den 2. februar 1971. For at samarbeidet med Skjomen IL skulle bli best mulig ble vi enige om å ha felles gruppestyryer. Vi har felles grupper i ski, orientering og fri-idrett. I tillegg har vi skyte-, fotball-, skøyte- og trimgruppe.

Når det gjelder aktiviteten i laget så må en vel kunne si at den er ganske bra. Vi har kanskje ikke klart å aktivisere arbeiderne noe særlig, men de spredte anleggsplassene — og de forholdsvis lange avstandene får ta en del av skylden.

I samarbeid med Skjomen IL bygde vi i fjar høst ei lysløype på 2,5 km, og der la våre med-

Kvinneleg innslag på kontoret.
Fra venstre: Ellen Solvang, Bjørg Smith-Pedersen, Bjørg Krossli, Marit Olsen, Sissel Steinhaug og Sylvi Steinhaug.

lemmer ned et kolossalt dugnadsarbeid.

Ca. 1200 dugnadstimer lå bak da løypa ble ferdig til jul. Dårlig snøforhold i vinter gjorde at vi ikke fikk bruke den så mye som vi håpet, men vi håper på bedre snøforhold i årene som kommer. Vi arrangerte regelmessige treningsrenn i lysløypa så lenge det var snø, og senere flyttet vi lenger opp i dalen, og der avsluttet vi vinterens konkurranser den 27. og 28. mars da vi i fellesskap med Skjomen IL arrangerte Skjomen-lekene som kombinert klubbrenn og anleggsmesterskap. Det deltok 95 barn og 68 voksne, og arrangementet var begunstiget med ypperlig vær- og føreforhold.

Fra velferdskontoret mottok vi premiebidrag på kr. 500.00 slik at samtlige fikk sin premie. Ge-

neraldirektørens premie tilfalt Helge Øksnes.

Våre medlemmer har dessuten deltatt i flere turrenn rundt om i distriktet. I skilandskampen mot Sverige var vi også forholdsvis aktivt med.

Orienteringsgruppa har vært svært aktiv. Hver onsdag arrangeres løp. Kartene er ikke av de beste, men vi holder på med synfaring i terrenget for å kunne få kartene bedre. Aktiviteten er størst blant herrene, men også damene begynner etter hvert å få interesse for o-sporten.

Når det gjelder damene så har de også håndballtrening 2 ganger i uka.

I samarbeid med Skjomen IL arbeider vi for tiden med å lage ny idrettsplass. Vi håper at vi i løpet av sommeren kan ta den i

bruk, men inntil videre bruker vi en gammel bane.

Vi deltar i bedriftsserien i fotball i Narvik, og foreløpig ligger vi bra an. Her har vi heldigvis fått med flere av arbeiderne og det synes vi er positivt.

Fri-idretts- og trimgruppa vil om kort tid begynne med idrettsmerkeprøver, men det er vanskelig å få nok utedager. 2 av våre medlemmer har allerede fått idrettsmerkestatuettene.

Fra velferdskontoret har vi fått 2 luftgeværer, og det er meningen å la geværene sirkulere på arbeidsplassene. Hvert arbeidssted skal så plukke ut sine beste skyttere, og til høsten håper vi å samle karene til et mesterskap.

Hvis det påtenkte samfunnshus noen gang blir ferdig håper vi å kunne drive litt gymnastikk i vinterhalvåret. Da vi startet laget fikk vi kr. 1000.00 fra velferdskontoret, og det er vi takknemlig for.

Lagets hovedstyre ble valgt og fikk denne sammensetningen:

Formann, Rolv Svartvatn. Nestformann, Ole Langnes. Sekretær, Eivind Gikling. Kasserer, Hans Vestad. Styremedlem, Konrad Edvardsen. 1. Varamann, Hugo Henriksen. 2. Varamann, Karstein Kristiansen.

Elvegard, den 3/2-71.

Rolv Svartvatn.

Dyre- og fugleliv i Skjomen

Elg ved friluftslageret.

Reven på Ipto hørde eg om der oppe, men den er det ikke fotografi av her. Denne reven kom ofte og åt tett inntil veggen ved kjøkkenet. Fuglar og dyr var svært lite redde, store flokkar av orfugl satt i tretoppene og beita ved vegen til Lapplemen, og i fureskogen kring anleggssenteret på Elvegard var det sist vinter ein heil elgfamilie som heldt til.

Øverst til høyre: Orreleik i Lappvika.
Nederst: Hareunge.

**Beste laksefiske i Surna
på mange år**

**Surna full av
laks igjen etter
ti magre år**

Surradal, 24. juni.

**ETTER 10 MAGRE ÅR
Laksen biter
villig i Surna**

GODT FISKE I SURNA

Fisket i Surna har i år vært svært godt og det er meldt om store fangster. Hovedtyngden av fisken som nå blir fanget vandret ut av elva som laksemolt våren 1969. Siden har den vandret rundt

Til venstre:

To fornøyde romsdøllinger med fin fangst. Fisken er tatt ved campingplassen på Honstad.

Til høyre:

John O. Holten og Mikal Havang med fire fine laksen tatt i Sveahølen i Surna.

(Foto B. Strand).

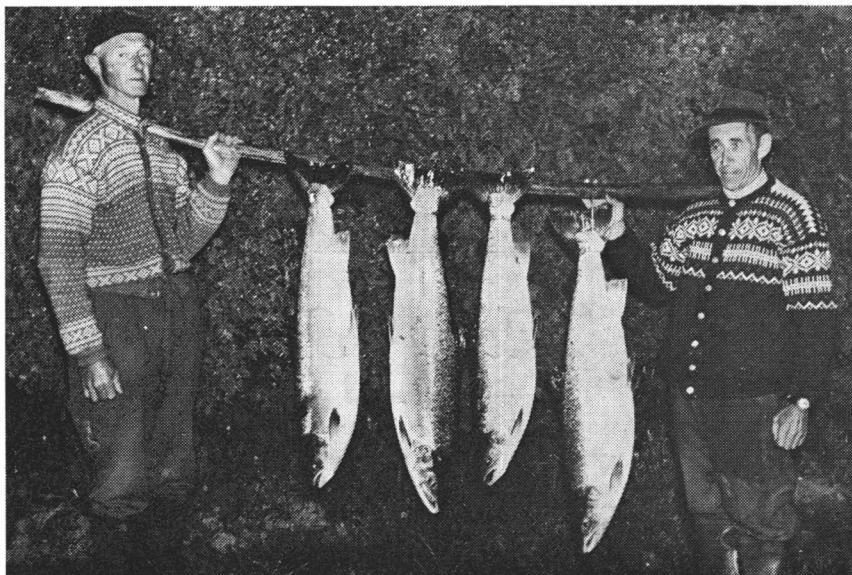
i sjøen utenfor Norges kyst. Det er ikke helt kjent hvor denne laksen har oppholdt seg hele tiden, men mye av Surna-laksen som vandret ut i 1969 oppholdt seg i fjor vår utenfor Trøndelagskysten, en ble tatt ved Folla og en ved Lurøy i Nordland.

Det er kommet nedbør over normalt den siste tiden, Trollheim kraftverk har kjør fullt og det har vært bra vannføring i elva.

Nå er både Follsjø og Gråsjø-dammene fulle med overløp, og forholdene skulle derfor ligge vel til rette for at fisket fram til fred-

ningstidens begynnelse skal bli det beste. Det er fiskekort å få kjøpt flere steder langs elva, og det er laksefeber blant tilreisende og fastboende.

Det er fanget 28 store levende hunlakser for Statskraftverkene. De er innesperret i en stor trekkasse som ligger i fjorden nedenfor elvas munning. Denne fisken skal strykes for rogn til høsten, og yngelen skal vokse opp ved settefiskanlegget på Lundamo. Så snart den blir klar til å vandre ut vil den bli satt ut i Surna og danne grunnlag for nye fangster.

DEMENTI

Som ethvert seriøst organ som bare bringer pålitelige meldinger fra de beste kilder, kan også Fossekallen glede sine leser med et dementi. I nr. 2 for 1971 skrev Fossekallen at lederen for Statskraftverkenes Utviklingskontor var med på en konferanse om

forsknings- og utviklingskontrakter. Forskere av Petersprinsippet oppdaget selvfolgelig at dette ville være et sensasjonelt avvik fra prinsippet. Lederen av Utviklingskontoret var da heller ikke underrettet om konferansen og var følgelig heller ikke til stede.

Kaare Olsen.

I BADEKARET

Mor hadde kjøpt eit grisehovud for å laga sylteflesk til jul. Ho hadde lagt det i badekaret i kjellaren.

— Eg vil bade mor, sa vesle Anne.
— Det kan du ikkje, sa mor, grisens ligg i badekaret.

Kort etter banka Anne på døra til baderommet og sa:

— Er du snart ferdig, far?

INFORMASJON OG SAMARBEID

På ein stor konferanse om arbeidsutvala i staten sa velferdssejfen i NSB:

«Det er ikke nok å ha 4 møter i året i samarbeidsutvalgene og så dermed tro at alt er i orden. De som tror det må også tro på julenissen.»

Generaldirektør Roald sa ein gong:

«Jeg satt i min tid som nestformann i Sentralrådet noen år og møtte da problemene fra den siden. Nå har jeg i noen år sett samme problemene fra ledelsen i en av statens største bedrifter. De fortører seg ikke helt like. — — — Vi bør ikke komme i den stilling at utvalgene bare tar opp tilfelige saker som kommer inn, da har det lett for å bli sittende og beskjefte seg med bagateller alene.»

I Administrasjonsnytt skreiv dei ein gong:

«Ledelsen må sørge for å gi kontinuerlig informasjon om planlagte endringer i virksomheten og

ta personalet med på rådslagning allerede på et tidlig tidspunkt.»

Dette med informasjon og samarbeid i ein etat, demokrati på arbeidsplassen, er noko nytt som grip inn i so mangt at det ser ikkje ut til at første generasjonen av tilsette kan skyne kva som ligg i det. Om dei skulle skyne det so er det likevel ikkje so lett å få sett det ut i livet, ser det ut til. I alle statsetatar har dei dette problemet å streve med. At mange anar «kvar landet ligg» ser ein av sitata ovanfor, men det er ein lang veg å gå frå å ane kva som burde vore gjort og til å hugse på «å ta personalet med på rådslagning på et tidlig tidspunkt.» Dei som styrer må ha tiltru til dei underordna, og dei underordna må vere viljuge til å ta sin del av ansvaret for dei avgjerder som vert tekne etter samrådingane. Om det kan vere ymse vanskar so er det vel likevel einaste vegen å gå, og vi kan ta til ved første og beste sak.

Sigurd Nesdal.

Ovenfornevnte tema ble i siste nummer av Fossekallen på forskjellige måter berørt i tre ulike artikler — «Informasjon, Fossekallen, administrasjonen og de ansatte» av overingeniør Rolf R. Johnsen, Kraftutbygging og turisme» av overingeniør T. Hoff og «Informasjon og samarbeide», av overingeniør Jon Tveit.

Som representant for en del av den ikke-akademiske arbeidskraft i etaten vil jeg i det alt vesentlige si meg enig i, og støtte opp om de synspunkter de tre artikkelforfatterne her fremsetter. Det syn at både den interne og eksterne faglige informasjon samt den interne informasjon vedrørende de mer praktiske og daglige forhold i NVE hittil ikke har vært tilfredsstillende, og at dette har vært en nemsko for samarbeidet i etaten, gjør seg også sterkt gjeldende blant våre medlemmer.

Det er mange forhold som i den anledning kan trekkes fram, men jeg vil i denne omgang stanse litt opp ved den del av dette sakskomplekset som angår den daglige informasjon innen den enkelte avdeling eller det enkelte kontor.

Hvor meget faglig informasjon hver enkelt av de ansatte i en avdeling har behov for ved behandling av en sak, må nødvendigvis i noen grad henge sammen med hvilken funksjon eller stilling de har i avdelingen. Men noe informasjon vil det alltid være behov for — uansett plassering på rangstigen — om samarbeidet innen avdelingen skal fungere. Men dette er et område der det dessverre ennå synes mye på. En ser stadig eksempler på at enkelte blir satt til å utføre beregninger, tegninger etc. uten å ane hvilken sak eller prosjekt de arbeider med — noe som er lite tilfredsstillende for de ansatte. Her må det være en selvfølge at avdelings- eller kontorlederen plikter å gi sine medarbeidere den nødvendige innføring i saken. Med tanke på hvilken inspirasjon og arbeidsglede det gir å bli informert om — og gjerne tatt med på råd i en sak — bør retningslinjene heller være at jo mer informasjon — desto bedre. Den ordning enkelte avdelinger har innført med daglige postmøter der sakene blir referert, diskutert og foretalt blant saksbehandlerne — synes her å være en både effektiv og praktisk måte å ordne dette informasjonsbehovet på.

Knut Svendheim,

formann i NVE's gruppe av NTL.

SNAKK NORSK, SA JOHNSTAD TIL REGIONALPLANLEGERNE

«Arstad college» strekker ikke til:

— Jeg er fullt klar over at sju år på «Arstad college» ikke strekker til, og jeg må stadig vekk fly til akademikerne for å få tydet alle de fremmedord som brukes i dokumenter og skriv fra fagsjefer og andre, sa Arnulf Johnstad i regionalplanrådets møte i går. Snakk norsk karer, så vet folk hva dere mener, sa den robuste Stange-ordføreren.

Det var ordfører Kåre K. Storsveen i Vang som «tok opp hanskens» med utbyggingsavdelingens folk, da han ville ha forklaring på hva ordet «negligibel» betyde. Storsveen hadde også funnet fram til andre fremmedord i notatet fra utbyggingsavdelingen til fylkesmannen, om alternativene for riksveg 221, som han mente kunne dekkes med godt norsk.

Fylkesreguleringsarkitekt Egil Re-nolen innrømmet at man ofte måtte ty til fremmedord i utredningene som ble skrevet. I dette spesielle tilfelle var notatene beregnet for fylkesmannen, men lå ved saken som vedlegg. Ronalen lovet ellers å være nøyne i valg av ord i dokumenter som skulle leses og forstås av de politiske utvalg og nemnder.

De to ordførerne Johnstad og Storsveen var neppe klar over hvor ak-

tuelt det tema de reiste er i dag. Nylig ble det holdt et kurs for journalister fra det ganske land i Lillehammer. Et av hovedemnene på det kurset var nettopp bruk av fremmedord og vanskelige vendinger i språket. Undersøkelser som er foretatt viser blant annet at 50 prosent som ble spurta ikke visste hva ordet «generalplan» betyr. Det burde være litt å tenke på både for regionalplanleggere, generalplanlegger, politikere og ikke minst «dokumentjournalister» på de offentlige kontorene. ove.

Til Fossekallen

Variasjonene over uttrykket «Den Gud gir et embete» i Fossekallen nr. 2 var morsomme, men jeg tror vi gjør «de gamle» urett når det gjelder selve grunnlaget.

For lenge siden lærte jeg av en gammel biskop, som var visere enn de fleste, at uttrykket opprinnelig het:

«Den som Gud giver et embede, Han give ham også forstand dertil.»

Det var altså en from bønn, som nok var forståelig og påkrevet, når en tenker på kriteriene for utvelgelse av embetsmenn i tidligere tider. Troen på at en slik gave automatisk ble gitt, var det sikkert mindre grunnlag for.

Hilsen
Carl Chr. Maroni.

Stortingsbehandlingen av meldingen om energiforsyningen i Norge

Stortinget behandlet den 27. mai 1971 St. meld. nr. 97 for 1969-70 om energiforsyningen i Norge, en sak som er av den største betydning for NVE. Meldingen bygger på det omfattende utredningsarbeid som var satt i gang av Statens Energiråd og som ble utført under ledelse av nåværende generaldirektør Hveding.

Det er ikke mulig her å gi noen full oversikt over innholdet av meldingen med vedlegg (til sammen vel 300 sider) og stortingsbehandling av den, men en vil trekke fram noen av de mest interessante hovedkonklusjoner. Innledningsvis kan det være grunn til å presisere vannkraftens sterke stilling i energibildet her i landet. I 1968 var vannkraftens andel 56 prosent, mens oljen svarte for 36,5 prosent av primærenergiforbruket. Til sammenlikning nevnes at tilsvarende tall for Vest-Europa (år 1964) var 2 prosent for vannkraft, 45 prosent for olje.

Spørsmålene om målsettingen for vår energiforsyning er drøftet og Energirådet fremhever bl. a. at energimarkedet bør innrettes slik at det under hensyn til samfunnsøkonomiske kostnader skjer en fri konkurranse mellom energibærerne og forbrukeren så vidt mulig får et fritt konsumvalg. Industrikomitéen peker på at det også må være en målsetting å tilstrebe utjevning av energiprisene for de forskjellige distrikter. Energiprisene må videre fremdeles kunne brukes som et industripolitiske og distriktpolitiske virkemiddel.

Når det gjelder elektrisitetsutbyggingen fremheves det at det gjenstår store mengder av økonomisk utnyttbar vannkraft, selv om naturvernens hensyn i fremtiden må tillegges stor vekt. Vannkraftutbygging vil i den nærmeste 10-årsperiode fortsatt være den dominerende, men arbeidet med innføring av en viss andel varmekraft i det norske system bør forseres da varmekraftsupplering er lønnsom i dag. Det bør snarest av-

klares om dette supplement skal skaffes ved egne varmekraftverk eller ved import.

Det tas ikke standpunkt til tidspunktet for introduksjon av atomkraft i systemet, men det blir pekt på at skal man få det første atomkraftverk i drift rundt 1980, må en innen kort tid få vedtatt en atomenergilov og snart ta avgjørelse om bygging. Industrikomitéen var enig med Industridepartementet i at staten ved NVE må ha ansvaret for byggingen av det første atomkraftverk i Norge.

Om *utbyggingstakten* var det düssens idet flertallet (de borgerlige representanter) holdt på langtidsprogrammets målsetting (øking 3,2 TWh pr. år), mens Arbeiderpartiets representanter mente en øking av takten utover dette var påkrevd for å dekke behovene.

Industrikomitéen fremhevet ønskeligheten av at *statskraftverkene gir fylkeskommuner og regionale kraftverk anledning til å delta som partnere ved utbyggingsprosjekter innenfor sitt distrikt*, når dette kan gjennomføres rasjonelt.

Arbeiderpartiets representanter henstilte til departementet å vurdere spørsmålet om en samordning av all kraftforsyning og utbygging i et offentlig selskap.

Natur- og miljøvernspørsmålene var også sterkt fremme, og komitéen var tilfreds med at vernearbeidet i forbindelse med kraftutbygging er kommet i bedre gjenge. Komitéen etterlyste landsplanen for vern mot kraftutbygging, men pekte på at de virkelig store miljøproblemer vi får å kjempe med i tiden fremover, blir de som knytter seg til luft- og vannforurensningene. Den hevdet at de miljømessige problemer ved olje- og atomkraftverk er større enn de som reiser seg ved vannkraftverk, og mente derfor at vi ut fra en samfunnsmessig helhetsvurdering i hvert fall foreløpig bør dekke det vesentligste behov for elektrisk kraft ved utbygging av vannkraft.

En fikk ikke noen full avklaring av *kraftpris-spørsmålene* gjennom behandlingen av energimeldingen. Statskraftprisen som i sterk grad er prisledende for engrosleveringer, har til nå vært fastsatt på grunnlag av gjennomsnittskostnader for produksjon fra statens gamle og nye verk sett under ett. Energirådets flertall gikk på grunnlag av energiutredningen inn for prissetting på basis av grensekostnadene for ny krafttilgang, og Industridepartementet ga i meldingen uttrykk for at grensekostnadene måtte nytties som rettesnor fremtidig for å sikre en optimal ressursbruk.

Industrikomitéen uttalte at grensekostnadsprinsippet kan være et viktig element ved vurderingen i forbindelse med fastsetting av kraftprisen, men slo fast at prissettingen må foretas av Stortinget etter en samlet vurdering av en rekke forhold, ikke bare de rent økonomiske. En må også trekke inn miljøvern, sosialpolitiske, industripolitiske, distriktpolitiske og andre hensyn. NVE har etter at meldingen var behandlet fått i oppdrag å legge fram forslag til nye pris- og leveringsvilkår.

Når det gjelder den *kraftkrevende industri* er det pekt på ønskeligheten av at eksisterende bedrifter kan få de økte kraftleveranser som trengs for å gjennomføre rasjonaliseringstiltak som kan bedre konkurranseevnen. Det må også tas hensyn til de utbygde industrialsamfunn omkring bedriftene. Men i synet på etablering av ny kraftkrevende industri var komitéen ikke enstemmig. De borgerlige representanter mente at det bare unntaksvis vil bli aktuelt å etablere større slike industrier, mens Arbeiderpartirepresentantene holdt døren mer åpen.

Debatten i Stortinget ble naturlig nok preget av de punktene i innstillingene der det var uenighet i Industrikomitéen (utbyggingstakten, kraftpriser til kraftkrevende industri og nyetablering av slik industri) og om natur- og

miljøvernspørsmålene. Industrikomiteens formann, Teddy Dyring, kom i forbindelse med disse siste spørsmål inn på NVE's saksbehandling:

«La meg så til slutt si noen ganske få ord om naturvernet.

Jeg vil si det slik at på dette området har det hendt en rekke gledelige ting. Vi har her fått til et samarbeid med myndigheten som vi savner på mange andre områder. Derfor synes jeg det kanskje er grunn for meg, her jeg nå står, til å være litt personlig akkurat på dette punkt. Kanskje det kan være grunn til å gi en blomst til generaldirektør Hveding og hans dyktige stab for det samarbeid de har greid å etablere med politikerne. Jeg vil si det slik at vi her har funnet en informasjonsvillighet som også har skapt en kontaktflate med politikerne som er uhyre sjeldent. Jeg synes at det forhold som her er opprettet mellom politikerne og ekspertene, kan være rent ut sagt forbilledlig. Derfor er det med forbauselse man leser det angrep som er fremmet fra Naturvernforbundet og «Aksjon Hardangervidda» nettopp mot NVE og dets øverste sjef. En har kunnet lese det i avisene. Jeg skal ikke sitere her fordi tiden er så langt fremskreden, men hele det oppsett som er laget, vitner om at Naturvernforbundet og «Aksjon Hardangervidda» overhodet ikke har det ringeste begrep om hva de snakker om på dette punktet. Og det dypt forskrækkelige er at de heller ikke har den ringeste sans for hvilken rolle Stortinget egentlig spiller i denne sak. Det er tross alt Stortinget som skal ta avgjørelsen når det gjelder forvaltning av våre vassdrag, intet ekspertorgan — noe annet forekommer da heller ikke.

Det eneste jeg har lyst til å sitere, er følgende lille utdrag fra en artikkel som sto i «Adresseavisen»:

«Vi har stor sympati for Naturvernforbundets virksomhet, og vi synes det vil være meget beklagelig om almenhetens positive interesse for denne virksomhet skal settes på spill ved at man i forbundets navn trekker debatten ned på et nivå som ikke kan aksepteres. Vi tror også at folk flest har en ganske annen oppfatning av generaldirektør Hveding enn den som

kommer til uttrykk i det famøse rundskrivet, og vil derfor anbefale at den ansvarlige ledelse i Norges Naturvernforbund setter en stopper for den slags utskeier.»

Jeg har fått det hyggelige oppdrag på vegne av en samlet industrikomité å erklaere komitéen hjertelig enig i den sluttet som «Adresseavisen» har laget. Vi beklager at Naturvernforbundet har grep til denne pressemeldingen, ikke fordi det ødelegger noe — jeg tror nemlig at det samarbeid som her er etablert, og som også har naturvern for øye, holder. Det beklagelige er bare at Naturvernforbundet setter seg selv på utsiden, og det er synd.»

Komiténens medlem, Ola H. Kvelli berørte det samme emnet:

«Behandlingen av kraftutbyggingssaker har i den senere tid vært mye oppe til debatt. Mange av de innvendinger som er reist i den forbindelse, er vel generelle for saksbehandling på alle felter i vårt samfunn. Endel av kritikken

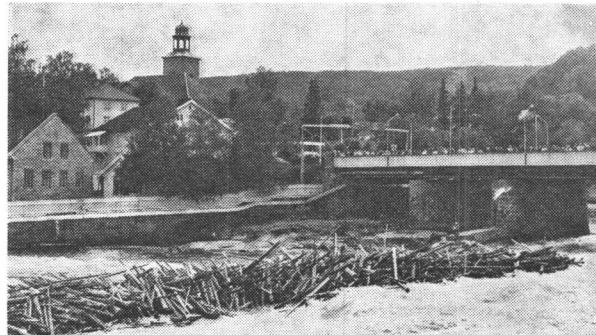
er også sikkert berettiget. Men min erfaring — både i arbeidet på lokalplanet og her i Stortinget — er at det er på få områder vi har en saksbehandling som er så grundig som når det gjelder kraftutbyggingssaker. Dermed er det ikke sagt at det ikke kan gjøres bedre enn det blir gjort nå.

I denne debatten møter vi til dels en meningslös kritikk mot folk i de forberedende instanser, som i de aller fleste tilfelle gjør en utmerket jobb i samsvar med de arbeidsoppgaver som de politiske organer har pålagt dem.

Det snakkes om ekspertveldet, sektortenkning, mangel på koordinering og samordning, og at de folkevalgte organer ikke har noen reell myndighet. Dette er uten tvil et problem vi må ta alvorlig, men vi må da også være villige til å plassere ansvaret der det hører heime — nemlig i de politiske organer. Det er disse organer som har ansvaret for en samordning og koordinering mellom de forskjellige sektorer i samfunnslivet.»

T. Moe.

TØMMER-KVASE I NUMEDALSLÅGEN

Tømmehaugen ved bybrua på Kongsvinger den 16. juli i år. 4–500 m³ tømmer satte seg fast.

(Foto: Buskerud Blad).

Fløting i Numedalslågen forbi Kongsvinger er vanskelig, og i år ble det ekstra vanskelig da tømmeret satte seg fast og laget en stor haug fra bybrua og 100 m nedover elva, i alt 4–500 m³ tømmer. Ved hjelp av store maskiner fikk en dradd tømmeret løs, og på bru fulgte folk arbeidet med stor interesse.

Det fløtes i år over 20 000 m³ tømmer i Numedalslågen fra Uvdal til Larvik, og det brukes vann fra Nore kraftverks magasiner, Tunhovd og Pålsbufjorden.

H. Ø.

HJELP!

Even hadde vore ungkar i mange år. Og dei siste ti åra hadde han hatt ei traust hushjelp på den vesle garden sin. Så kom han heim med ei

jente ein dag og sa han hadde gifta seg. Hushjelpa pakka straks kufferten og strauk på dør.

Då ropa Even: — Nei, nei, nei du må ikkje reisa. Du kan då ikkje lata meg bli åleine med dette framande mennesket!

*Anleggs-slusk
dømt til
å være bankjønn?*

NVE's PERSONALE

Endringer i mai og juni 1971

Nytildatte:

Baustad, Jan Emil	sekretær II	SR
Berntsen, Jan	sekretær I	AA
Clausen, Randi	fullmektig II	SIK
Eek, Steinar	avd.ing. II	SR-Folgef.-anl.
Evensen, Einar	oppsynsmann II	Skjomen-anl.
Fjørtoft, Lars	konsulent I	AA
Fløystad, Kolbjørn R.	Tekniker I	VHO
Halvorsen, Hans-Petter	sekretær I	SKH
Holtmoen, Anna	sekretær I	AAØ
Kroken, Lars	avd.ing. II	SR
Martinussen, Viktor F.	konstruktør I	EKK
Mølmen, Olav	avd.ing. II	E T 2
Nilsen, Gunnar	konstruktør I	Skjomen-anl.
Rohde, Tom Bjørn	konsulent II	ES
Salomonsen, Oddvar	konstruktør III	SBF
Sehnall, Vlasta	fullmektig II	EA
Steinsland, Kjell	assistent I	AAØ
Strømsheim, Per Gunnar	konstruktør III	SDR
Sundal, Torunn	assistent II	Folgefonn-anl.
Svedahl, Henrik	tekniker I	VH
Toven, Per Magne	elektromaskinist	Aura-verkene
Vangen, Lars	Assistent II	AAØ

Avansement og opprykk:

Berge, Øyvind	overing. II	Aura-verkene
Gislerud, Knut	maskinmesterass.	Hakavik kraftv.
Godtland, Olav	fullmektig I	Folgefonn-anl.
Grimnes, Gunnar	maskinmesterass.	Hakavik kraftv.
Johansen, Josef	maskinm. i særkl.	Mauranger og Jukla kraftv.
Nøttestad, Øivind	avd.ing. I	VVV
Olsen, Gunnar W.	konstruktør II	SDT
Olsen, Holger	overing. II	ESO
Røiri, Per	avd.ing. I	SBF
Steinhaug, Sylvi	maskinbokholder	Skjomen-anl.
Sverdrup, Karen Margrethe	tegner I	SBP
Vatten, Gunnar	direktør	E
Venjum, Johan	førstesekretær	AA

Fratredelse med pensjon:

Hagelund, Anne	fullmektig II	SIK
Helene	opps.mann I	Skjomen-anl.

Fratredelse, annen:

Austbø, Roger	førstesekretær	ES
Beltstad, Håkon	maskinbokholder	AAØ
Berntsen, Sigurd	konstruktør II	SDS
Bru, Kari S.	assistent I	AE
Dotseth, Kai Roger	elektromaskinist	Mår kraftwerk
Kleva, Ivar	konstruktør II	SSV
Meisingset, Bjarne	fullm. i særkl.	Aura-anl.
Moe, Rolf	direktør	E
Rømer Lauritzen, Sigrid	fullm. i særkl.	SSK
Sommerbakke, Karin	assistent II	VK
Ulen, Leif	tegner II	SBP
Østgaard, Anita	konsulent I	AJ

Dødsfall:

Jensen, Jarl	konstruktør II	VH
Tveit, Egil	overing. I	Rana-anl.

Sommeren 1970 (eller var det 1969?) hadde det seg slik at jeg ble boende et par dager inne i fjellene ved Vik i Sogn, nærmere bestemt dam Kvilesteinsvatn, Vik-anleggen.

Det var ikke noe uvanlig ved det, jeg har bodd i brakke før. Men jeg forundret meg litt over et kvinnfolk som stadig var å se i spisesalen og ellers rundt om brakkan. Hun var ikke kokke, og det så heller ikke ut som om hun var noen manns kvinne. Merkelig, men jeg hadde annet å gjøre, så jeg spurte ikke.

Det var ikke min business.

Dammen er en fyllingsdam, og digre lastebiler, eller dumpere heter det kanskje, var stadig i aktivitet på dammen, men et lass monnet ikke stort. I fugleperspektiv, fra et fly, ser det så meningsløst ut, men jeg sto ved dammen og forsto det hele.

Det så tøft ut med maskinparken i full sving. Et realt mannsfolkarbeid, det å kjøre bulldozere og gravemaskiner. En Brøyt X sto delvis under vann nede ved damfoten og hev morénemasse opp på et digert lasteplan. Det skulle kjøres opp på dammen og bli kjernemasse. Dammen skulle bli tett.

Bilen krabbede sakte oppover mot damtoppen. Stigningen var bratt og veien var ingen riksvei. Bilen passerte meg og jeg så opp mot førerhuset.

Og her kommer poenget med historien. Bak rattet satt kvinnehennesket. Hun hilste på meg og smilte. Jeg holdt på å gå på ryggen ned i steinrøysa. Splitre mine bramseil! Med mine egne øyne hadde jeg sett Norges første kvinnelige anleggs-slusk. Hvorfor er det ikke flere? Hvorfor er det ikke dans på stuffen?

Reimer Berg.